19 ՅՈՒԼԻՍ 2000 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 133 (2101)

Ազգ

Azg
armenian daily

ԱՄՆ 13 հայկական կազմակերպություններ պահանջում են Կոնգրեսի օրակարգ մտցնել Հայոց ցեղասպանության հարցը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի վերջին Ամերիկայի 13 հայկական կազմակերպություններ նամակ են հղել ԱՄՆ Կոնգրեսի Ստորին պալատի՝ Ներկայացուցիչների տան, հանրապետականների առաջնորդ Դիք Արմիին՝ հորդորելով նրան քվեարկության դնել 398 բանաձեւը, որը վերաբերում է Հայոց ցեղասպանությանը, որին աջակցում են Կոնգրեսում մեծամասնություն կազմող շուրջ 40 հանրապետականներ: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, հանրապետականամետ հայերի կազմակերպությունը հորդորում է ամերիկահայերին անընդհատ հիշեցնել Դիք Արմիին, որ Կոնգրեսը պետք է քաղաքական քաջություն ունենա իր ձայնը բարձրացնելու հայոց ցեղասպանության մերժման Թուրքիայի քաղաքականության դեմ: Նրանք նաեւ հիշեցնում են, որ բանաձեւի ընդունումը կամրապնդի հանրապետական կուսակցության կապերը ամերիկահայերի հետ, եւ ի վերջո նոյեմբերին ոչ միայն նախագահական, այլեւ խորհրդարանական ընտրություններ են կայանալու, եւ եթե հանրապետականները նախաձեռնեն հայոց ցեղասպանության ճանաչումը, ապա շատ ավելի հեշտ կլինի համոզել ամերիկահայ ընտրողներին քվեարկել հանրապետական թեկնածուների օգտին:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Պետբյուջեի առաջին կիսամյակի եկամուտը 62 մլրդ դրամ է՝ նախատեսված 171 մլրդ-ի փոխարեն

Այնուամենայնիվ, մեր գործադիր իշխանությունը լավատես է, թե՝ բյուջեն կկատարվի

ԱՆՈՒՇ ԴՈՎԼԱԹՅԱՆ

Պետեկամուտների փոխնախարարն արձանագրում է...

Երեկ ԱԺ ֆինանսավարկային, բյուջետային ու տնտեսական հարցերի մշտական հանձնաժողովը, ՀՀ կառավարության ներկայությամբ ու մասնակցությամբ, քննարկում էր կազմակերպել՝ պետբյուջեի առաջին կիսամյակի կատարման արդյունքների ամփոփման առթիվ:

Հանձնաժողովի նախագահ Վարդան Խաչատրյանն առաջինը ձայն տրամադրեց պետեկամուտների փոխնախարար Արմեն Ալավերդյանին, որը սկզբից եւեթ արձանագրեց, թե ֆինանսների նախարարության տրամադրած տեղեկատվությունը՝ հարցին առնչվող, լիովին համապատասխանում է իրենց ներկայացնելիք տվյալներին: Փոխնախարարի զեկուցման հիմքն էր կազմում այն մտահոգությունը, թե՝ զգալի չափերի են հասնում հարկային պարտավորությունները: «Փաստ է, որ պետբյուջե մուտք գործող եկամտային մասն անբավարար է, որտեղի կարողանանք հոգալ նույն բյուջեով նախատեսված ծախսերը», ասաց նա: Այնուհետեւ, հարդարացում, նշեց՝ կառավարությունն առ այսօր չի ընդունել որոշում, որը թույլ կտար ճշգրտելու, թե բյուջեի կատարողականի ինչպիսի ցուցանիշ ունենք, օրինակ, փետրվար կամ մարտ ամսին: Այդ իսկ պատճառով համեմատությունն անցկացվում է նախորդ տարիների եկամտային ցուցանիշների հետ, մասնավորապես՝ վերջին 4-5 տարվա: Այսպիսով, անցած 5 տարվա ընթացքում առաջին կիսամյակի եկամուտն «ավանդաբար» կազմել է բյուջեի ամենամյա գումարի 38-42 տոկոսը, ընդ որում՝ գումարների հավաքման հիմնական, «յուղոտ» մասն, այնուամենայնիվ, բաժին է ընկնում երկրորդ կիսամյակին:

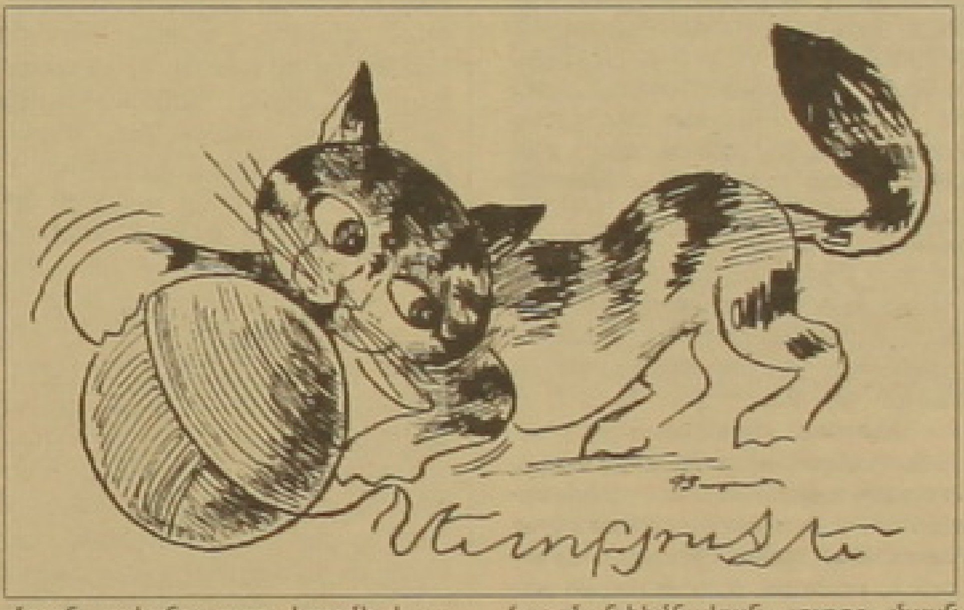

Տես ► էջ 3

Պուտինը եւ Ցզեմինը ստորագրեցին հռչակագիր եւ համատեղ հայտարարություն

ՊԵԿԻՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Ռուսաստանի եւ Չինաստանի առաջնորդներ Վլադիմիր Պուտինը եւ Ցզյան Ցզեմինը ստորագրել են Պեկինյան հռչակագիր եւ Հակահրթիռային պաշտպանության հարցերի շուրջ համատեղ հայտարարություն: Հռչակագրում որոշված են միջազգային ահաբեկչության դեմ համատեղ պայքարի ուղղությունները, շոշափված են ռուս-չինական սահմանի հետ կապված հարցեր, ինչպես նաեւ հռչակվել է բարիդրացիական հարաբերությունների զարգացման կուրսը: Հակահրթիռային պաշտպանության առնչությամբ հայտարարությունում կողմերը հանդես են եկել պայմանագրի խիստ պահպանման օգտին: Երկու պետությունների ղեկավարները քննադատել են նաեւ Հակահրթիռային պաշտպանության վերաբերյալ պայմանագրի բովանդակությունը փոխելու ցանկացած փորձ:

Մարդասպան դասալիքներին մեղադրանք է առաջադրված

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ Զինված ուժերի N զորամասն ինքնակամ լքած եւ 8 անձանց սպանած ժամկետային զինծառայողներ Արտակ Ալիկյանի, Գրիգոր Մադիլյանի եւ Ցոլակ Մելքոնյանի դեմ հուլիսի 18-ին մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 99 հոդվածով՝ ծանրացուցիչ հանգամանքներում կատարված դիտավորյալ սպանություն, եւ նրանց նկատմամբ խափանման միջոց է ընտրվել կալանքը: Այս մասին հայտնեց ռազմական ոստիկանության վարչության պետի օպերատիվ աշխատանքների գծով տեղակալ, փոխգնդապետ Ռազմիկ Խանգռադյանը:

Արդեն իսկ քննությամբ պարզվել է, որ Ցոլակ Մելքոնյանը մինչ ծառայություն կատարելը գտնվել է ալկոհոլի ազդեցության տակ: Վերջինս եւ Գրիգոր Մադիլյանը խոստովանել են նաեւ, որ նախկինում օգտագործել են թմրանյութեր: Մեղադրյալներից Ցոլակ Մելքոնյանն է եղել ունեւոր անձանց վրա ավազակային հարձակումներ կատարելու միջոցով գումարներ շորթելու, ապա Ռուսաստան մեկնելու նախաձեռնողը, իսկ մյուս երկու մեղադրյալները հանցավոր համաձայնության են եկել նրա հետ:

Ռ. Խանգռադյանն ընդգծեց, որ զորամասը լքելը որեւէ կերպ կապված չէ զորամասի ներքին կանոնակարգի հետ եւ հետապնդել է զուտ հանցավոր նպատակներ: Նա հայտնեց նաեւ, որ Ցոլակ Մելքոնյանի առողջական վիճակը, որը ներկայումս հոսպիտալում հետվիրահատական ռեաբիլիտացիա է անցնում, նորմալ է:

Թուրքիան աջակցելու է Ադրբեջանի բանակի բարենորոգմանը

ԲԱՔՈՒ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանական «Ազերպաց» գործակալության հաղորդմամբ, եռօրյա այցով Բաքվում գտնվող Թուրքիայի ցամաքային զորքերի հրամանատար գեներալ Աթիլա Աթեշը երկուշաբթի առանձնազրույց է ունեցել նախագահ Ալիեւի հետ: Ադրբեջանի նախագահը նշել է, թե թուրք-ադրբեջանական հարաբերությունները զարգանում են բոլոր ուղղություններով: Իր հերթին Աթեշը հավաստել է իր երկրի ցանկությունը՝ աջակցել Ադրբեջանի բանակի ենթակառուցվածքների բարենորոգմանը: Աթեշը Բաքու է այցելել Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւի հրավերով:

Օկինավայում կբանակցեն Ռուսաստանի եւ Ամերիկայի նախագահները

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օկինավայում «Մեծ ութնյակի» պետությունների ղեկավարների գագաթաժողովի շրջանակում ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը երկկողմ հանդիպումների շարքում առաջինը բանակցություններ կվարի Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ: Այսպիսի տեղեկատվություն է տարածել ամերիկյան պետության ղեկավարի վարչակազմը: Երկու պետությունների առաջնորդները հանդիպման ժամանակ կքննարկեն հարցերի լայն շրջանակ: Խոսք կլինի սպառազինությունների վերահսկողության, աշխարհում ստրատեգիական կայունության, տնտեսական հարցերի եւ տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրների մասին, հաղորդում է «Ռոսբիզնեսկոնսալտինգ» ամերիկյան բյուրոն:

ԼՈԲԲԻՆԳ

Թուրքիան վարձել է 3 նախկին կոնգրեսականների

ԱՆԿԱՐԱ, 18 ՅՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ազատություն» ռադիոկայանը՝ վկայակոչելով թուրքական մամուլը, հայտնում է, որ վերջին 25 տարում ամերիկահայերը կոնկրետ արդյունքի են հասել ցեղասպանության ճանաչման գործում՝ ԱՄՆ 50 նահանգից 24-ն արդեն ճանաչել է ցեղասպանության փաստը: Ըստ թուրքական մամուլի, «փաստորեն միայն դաշնային Կոնգրեսը չի ճանաչել այն, ինչ ճանաչվել է նահանգային մակարդակով: Կոնգրեսը միշտ էլ ընդառաջելով Թուրքիայի պահանջներին եւ թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները պաշտպանելու մտահոգությանը, մերժում է Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւը: Ըստ ռադիոկայանի, Թուրքիայի կառավարությունը հաշվի առնելով, որ ԱՄՆ թուրքական կազմակերպությունները թույլ են ու չեն կարող մրցել հայկական, հունական եւ այլ համայնքների հետ, միշտ էլ միջոցներ է տրամադրել հավասարակշռություն ստեղծելու համար: Մասնավորապես այս տարվա մարտին որոշվել է 2 մլն. դոլար հատկացնել լոբբիստական աշխատանքում հմտացած նախկին 3 կոնգրեսականի՝ Լիվինգստոնին, Սոլոմոնին եւ Սոլարզին, որոնք գործում են հօգուտ թուրքերի 3 պատճառով. 1. փողի, 2. քանի որ Ռուսաստանի հիմնական հենարանը տարածաշրջանում Հայաստանն է, ապա Ամերիկայինը՝ Թուրքիան է, իսկ 3-րդ գործոնի մասին դեռեւս 1990 թ. Կոնգրեսում խոսել է ծագումով հրեա կոնգրեսական Սոլարզը. «Վերջին 500 տարիներին հրեական համայնքը Թուրքիայում զարգացել ու ծաղկել է, եւ Թուրքիան ապահով վայր է դարձել Եվրոպայում հետապնդման ենթարկվող հրեաների համար», ասել է նա՝ հիշեցնելով, որ Թուրքական Հանրապետության հիմնադիր Աթաթուրքը 1935 թ. ապաստան է տվել նացիստական Գերմանիայում հալածման ենթարկված հրեա պրոֆեսորների: Եթե հիշենք նաեւ թուրք-իսրայելական լավ կապերը, ապա պետք է ընդունենք, որ դժվար պայքար է ծավալվում հայկական ու թուրքական լոբբիների միջեւ:

ԱՅՑ

Տնտեսական ներկա հարաբերությունները չեն բավարարում ոչ Բելառուսին, ոչ էլ Հայաստանին

Այսօր առավոտյան վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի գլխավորած պատվիրակությունը կմեկնի Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկ: Երկօրյա այցի ընթացքում ՀՀ վարչապետը հանդիպումներ կունենա այս երկրի բարձրաստիճան ղեկավարության, գործարար շրջանակների, տեղի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ, կայցելի տարբեր արտադրական ձեռնարկություններ:

Բելառուսի վարչապետ Վլադիմիր Երմոշինի հրավերով կատարվող այցի շրջանակներում նախատեսվում է ստորագրել մի շարք միջկառավարական համաձայնագրեր, այդ թվում՝ երկակի հարկումից խուսափելու, ժամանակավոր աշխատանքային գործունեության եւ իրենց երկրից դուրս աշխատող քաղաքացիների սոցիալական պաշտպանվածության մասին, տեղեկացնում է կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունը:

Ինչպես Բելառուսի հանրահայտ՝ կես միլիոնից ավելի տպաքանակ ունեցող «Սովետսկայա Բելառուսիա» թերթին այցի նախօրեին տված հարցազրույցում նշել է վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, կստեղծվի այն իրավական դաշտը, որտեղ հնարավոր է առավել ակտիվ աշխատել: Ըստ ՀՀ վարչապետի, տնտեսական ներկա փոխհարաբերությունները չեն բավարարում ոչ Բելառուսին, ոչ Հայաստանին: Եթե Բելառուսը գյուղատնտեսական մեքենաների, փայտամշակման եւ թեթեւ արդյունաբերության ապրանքների արտահանման մեծ հնարավորություններ ունի, ապա Հայաստանը կարող է արտահանել էլեկտրատեխնիկական արտադրանք, կաուչուկ, սննդարդյունաբերական ապրանքներ:

Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը դրական է գնահատել ԱՊՀ շրջանակներում ընդհանուր մաքսային տարածքի ստեղծումը եւ կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը: Նա նշել է, որ Հայաստանը չի պատրաստվում միանալ Ռուսաստանի եւ Բելառուսի դաշինքին ու համարում է, որ այս երկրների հետ կարող է սերտորեն համագործակցել ինչպես ԱՊՀ շրջանակներում, այնպես էլ երկկողմ տնտեսական եւ քաղաքական հարաբերությունների հաստատման միջոցով:

ԸՆԹԱՑԻԿ

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Աշուն է գալիս...

Չնայած դժվար է պատկերացնել զինդատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանին ճնշված տեսքով, այնուամենայնիվ դա են պնդում «աջ ուժերի» մամուլում «Առավոտում» ու «Հայկական ժամանակում» հայտարարությամբ հանդես եկած հոկտեմբերի 27-ին զոհված պետական այրերի հարազատները:

Համաձայն չլինելով Ալեքսան Հարությունյանի, Հարություն Հարությունյանի, Նաիրի Բաղալյանի ու Մուշեղ Մովսիսյանի քրեական հետաքննության դադարեցմանը, նրանք համոզված հայտարարում են, որ զինդատախազի այդ որոշումները հարկադրական են ու միտված չեզոքացնելու ոճրագործության անմիջական պատվիրատուների բացահայտման վտանգը:

Հայտարարությունում կոչ է արվում ժողովրդին «տեր կանգնել իրեն իսկ պատկանող պետական իշխանությանը եւ արժանի գնահատական տալ այդ իշխանությունն ի շահ իրենց գործադրած անձանց հանցագործ խարդավանքներին»:

Թե ինչ պետք է հասկանա ժողովուրդը «տեր կանգնելու» կոչի տակ՝ թերեւս անհայտ է: Ինչպես նաեւ այն, թե որ իշխանությունն ու ինչպես է ահ ու սարսափի մեջ գցել պատկառելի ու փորձառու պրն Ջհանգիրյանին: Իշխանության թեւերի մանրակրկիտ զննումից երեւում է, որ ԱԺ-ում «Միասնությունն» է, կառավարությունում՝ դարձյալ «Միասնությունը»: Մնում է ՀՀ Նախագահը: Բայց ինչպե՞ս եւ ո՞ր լծակներով կարող էր Ռոբերտ Քոչարյանը ճնշել Ջհանգիրյանին, եթե մինչ մարտի կեսերը հենց ինքն էր ճնշված ու մեկուսացված, իսկ դրանից հետո Ջհանգիրյանին ճնշելու որեւէ լծակ ձեռք չբերեց: Ինչպես հայտնի է՝ եւ գլխավոր դատախազն է զոհվածների յուրայինը, և՛ ԱԺ մեծամասնությունը, եւ կառավարության մեծամասնությունը:

Իհարկե, կորուստը ծանր է, սակայն պետության կայունությունն՝ ամենից վեր: Այնպես որ, սպասենք աճանը ոչ թե ժողովրդին կոչերով դիմելու ու քրեական գործը նորից քաղաքական կրքերի զոհը դարձնելու, այլ բոլոր «այո»-«ոչ»-երը դատավարությամբ պարզելու նպատակով:

Ինչ մնում է ժողովրդին... ժողովուրդն այն աստիճան մտահոգ է սեփական հիմնահարցերով, այս տաք տարիների ընթացքում այն աստիճան հուսալքված իշխանություններից ու կոչերից, որ միշտ էլ չունի «տեր կանգնելու» «իրեն իսկ պատկանող» կամ իրեն չպատկանող իշխանություններին:

Ա՜յ քեզ հաջողություն...

Ինչպես հայտնաբերեց նույն «աջ ուժերի» մամուլը, Երեւանի Կոմիտասի փողոցի 45 շենքի առաջին հարկում գտնվող գորգերի խանութի վրա ավազակային հարձակում գործողը ոչ թե ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Գեւորգյանի («Ծաղիկ Ռուբոյի») եղբոր որդի Արտյոմ Գեւորգյանն էր, այլ երկու բարետես երիտասարդներ (Այբ-Ֆե լրատվական գործակալությունը ծանոթացրեց հեռուստադիտողներին հայացքը տեսախցիկից թաքցնող այդ «ազնվազույնների» հետ)՝ Արսեն Սարգսյանն ու Դավիթ Մկրտչյանը:

Քրեական գործի հարուցումից հետո ամիս անց նրանք հանկարծ խղճի խայթ զգացին, անմեղին մեղավոր դարձնելու համար ու որոշեցին մեղայականով «հանձնվել» իրավապահներին:

Ա՜յ քեզ հաջողություն, կուրախանան Ռուբեն Գեւորգյանն ու նրա զարմիկը: Իրավունք ունեն՝ Գեւորգյանի ծպտունն էլ չէր լսվում այնքան ժամանակ, ինչքան մեկուսացված էր բարեկամը: Էլ ի՞նչ Նախագահի պաշտոնանկություն, ինչ ամպագոռգոռ, պաթետիկ ճառեր որոշ պատգամավորների պաշտոնամոլության ու երեսփոխանության առիթով... Դե, իրեն ի՞նչ կա՝ ինքը մաքուր է, ինչպես հայտարարեց կալվածքների առիթով՝ եղբոր թողած արտասահմանյան փայաբաժինն է ծախսում բավականին թանկ սեփական կարիքների վրա: Ճիշտ է, ոչ ոք հետամուտ չեղավ ստուգելու արտասահմանյան փայաբաժնի առկայությունը, ակունքներն ու չափը, սակայն դա չէ կարեւորը: Կարեւորն իրավապահների հիմար վիճակն է: Ստացվում է, որ երկու մեղավորներին անտեսել են, իսկ հանցագործության մեջ կասկածել մեկ անմեղի: Հետաքրքիր է, ո՞նց են գտել այդ միամիտ պաշտոնյա Արտյոմ Գեւորգյանին ու ավազակության մեղադրանք կարել նրան:

Ի դեպ, իմ այս վրդովմունքը Այբ-Ֆե լրատվությունը դիտողներից ոմանք բոլորովին էլ լուրջ չընդունեցին, կարծիք հայտնելով, թե երկու երիտասարդին համոզել են գնալ-«հանձնվել» ու մի երկու ամիս նստել բանտախցիկում Արտյոմի փոխարեն, հաստատ իմանալով, որ պատգամավոր հորեղբայրը համ բանտից կազատի, համ էլ կրած զրկանքները ոնց որ պետք է, կհատուցի: Դե, ինչու չնստեն անգործ տղերքը:

Որպես կասկածի պատճառ բերվեց խաղի սցենարը: Իրոք որ ավազակը իրավապահ մարմիններին «հանձնվելուց» առաջ քայլի մասին կհայտնի մամուլին: Այն էլ «աջ ուժերի» մամուլին, համոզված լինելով, որ համով այդ կուտը վերջինս մեծ հաճույքով կուտի:

Բայց ես այդ տարբերակին չհավատացի:

ԱՐՍԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Ընտրությունների շղթան շարունակվում է

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի երեկվա նիստը ոչ այնքան հենց նիստ էր հիշեցնում, որքան ձայնի բարձրությունը չափելու մրցույթ: Հանձնաժողովի անդամներն ավելի շատ խանգարում էին միմյանց, քան քննարկում օրակարգային հարցը: Այնուամենայնիվ, տիրող աղմուկը չխոչընդոտեց հասկանալու, որ նիստը հրավիրված է որոշում կայացնելու Արաբկիր համայնքի «գլխացավանք» դարձած 5-րդ ընտրատարածքի վերջին ընտրության կապակցությամբ: Հիշեցնենք, որ Երեւանի մարզային ընտրական հանձնաժողովն անվավեր էր ճանաչել այդ ընտրությունները, որի արդյունքում առավել ձայներ էր հավաքել ՀՅԴ անդամ Կիմ Բալայանը: Վերջինս դիմել է Սահմանադրական դատարան՝ այդ որոշումը վերանայելու:

ՀՀ ընտրական օրենսգրքով անվավեր ճանաչելուց ոչ ուշ, քան 20-րդ օրը պետք է նշանակվի վերաքվեարկություն: ԿԸՀ-ում որոշակի տարաձայնություններ առաջացան որոշում կայացնելու նպատակահարմարության շուրջ: Հանձնաժողովի անդամ պրն Սարգսյանը գտնում էր, որ պետք է սպասել Սահմանադրական դատարանի կայացնելիք որոշմանը, քանի որ, եթե ընտրությունները ճանաչվեն վավեր, իսկ ԿԸՀ-ն որոշի նոր ընտրություններ նշանակել, իրենք պարզապես անհեթեթ վիճակի մեջ կհայտնվեն: Եվ այդ դեպքում կընկնի ԿԸՀ-ի առանց այն էլ անկայուն հեղինակությունը: Ի դեպ, այս արտահայտության համար նա պոպուլիզմի մեջ «մեղադրվեց» հակառակ կարծիքի կողմնակիցների դիրքերից, որոնք համարում էին, որ եթե ԿԸՀ-ն որոշում չկայացնի նշված ժամկետներում, կխախտվի ընտրական օրենսգիրքը: Բանավեճն այնքան բուռն էր, որ մի քանի ապարդյուն փորձերից հետո միայն ԿԸՀ նախագահին հաջողվեց քվեարկության դնել նոր ընտրություններ նշանակելու մասին հարցը, եւ 9 կողմով որոշվեց հուլիսի 30-ին վերաքվեարկություն անցկացնել այդ ընտրատարածքում:

Հիմա միայն Սահմանադրական դատարանի ընդունելիք վճռից է կախված, թե ինչ ճակատագիր կունենա ԿԸՀ-ի այս որոշումը:

Ա. Գ.

Պետական բուհերում սկսվեցին ընդունելության քննությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի պետական բուհերի ընդունելության քննությունների առաջին օրը հուլիսի 18-ին քննության կմասնակցի 656 դիմորդ, 5 առարկաներից՝ մաթեմատիկա գրավոր, ֆիզիկա գրավոր, անգլերեն գրավոր եւ բանավոր, հայոց լեզու եւ գրականություն բանավոր, ինչպես նաեւ հայ ժողովրդի պատմություն գրավոր: Ինչպես հայտնեց հայ ժողովրդի պատմություն առարկայի քննական հանձնաժողովի նախագահ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Էդուարդ Զոհրաբյանը, առաջին օրն այս քննությանը պետք է մասնակցեր 97 դիմորդ, սակայն ներկայացել է 87-ը, իսկ նրանցից մեկը քննությունն սկսվելուց մեկ ժամ անց տետրի վրա գրելով, որ ոչինչ չգիտի՝ հեռացել է քննասենյակից: Այս առարկայի քննությունը կտեւի 4 ժամ, որի ընթացքում դիմորդները կաշխատեն գրավոր պատասխանել 4 հարցից բաղկացած տոմսին. հարցերից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 5 միավոր: Հանձնաժողովի նախագահն ընդգծեց, որ աշխատանքներն ստուգելիս հաշվի կառնվի ոչ թե լեզվի, այլ պատմական նյութի իմացությունը եւ վստահեցրեց, որ հանձնաժողովի անդամները կլինեն օբյեկտիվ:

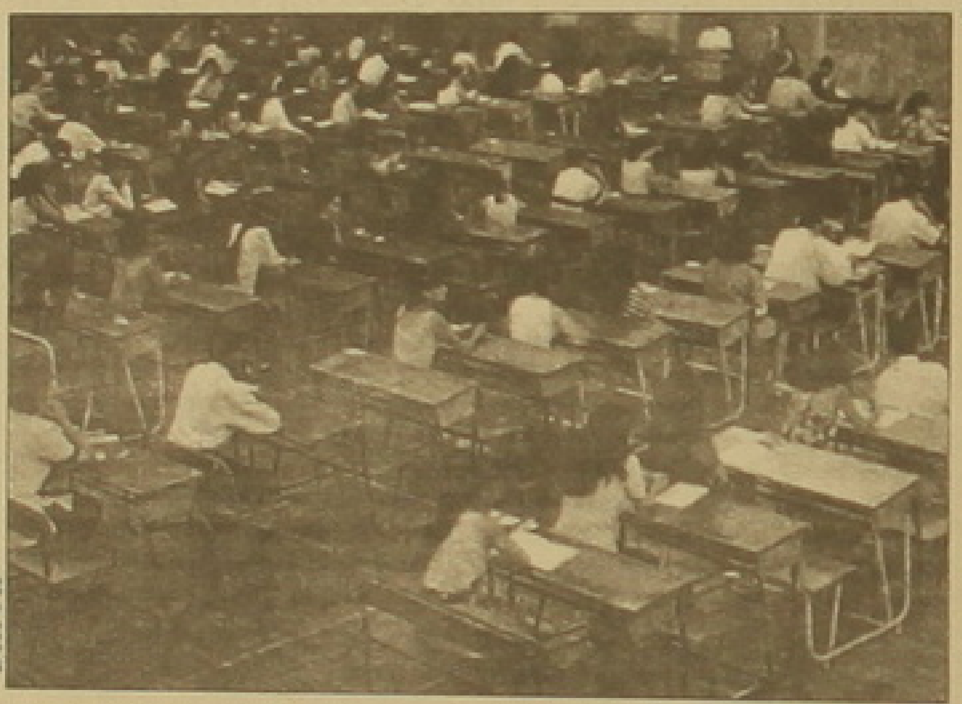

Էդ. Զոհրաբյանը նշեց, որ ճիշտ չէ պատմության քննությունը գրավոր անցկացնելը, քանի որ, նրա կարծիքով, նման ճանապարհով ստուգվում է ոչ թե դիմորդի մտածելակերպը, դատողությունը, այլ անգիր անելու կարողությունը: Որպես գրավոր քննության վատ կողմերից Զոհրաբյանը նշեց նաեւ այն, որ աննշան սխալի դեպքում դիմորդը միավոր է կորցնում, իսկ բանավոր քննության ժամանակ զգացվում է, որ դա պարզապես վրիպում է: Բացի այդ, դիմորդը բանավոր պատասխանելիս օգտվում է քարտեզներից, այսինքն պարզ է դառնում, թե նա պատկերացնո՞ւմ է, թե՞ ոչ այն, ինչ պատմում է: Նա նաեւ գտնում է, որ սխալ է քննությունները կենտրոնացված համակարգով անցկացնելը, եւ որ ընդունելության քննություններ անցկացնելու մենաշնորհը պետք է տրվի բուհերին:

Նշենք, որ այս տարի առաջին հայտով ամենամեծ թվով դիմորդներ են դիմել իրավագիտություն, տնտեսագիտություն եւ հայոց լեզու եւ գրականություն մասնագիտությունների գծով՝ համապատասխանաբար 337, 279 եւ 248: Իսկ ամենափոքր թվով դիմումներ են եղել թարգմանչական գործ (գերմաներեն լեզու), միջուկային ֆիզիկա, թարգմանչական գործ (ֆրանսերեն լեզու), կիրառական մաթեմատիկա եւ ֆիզիկա մասնագիտությունների գծով՝ համապատասխանաբար 4, 5 եւ 6-ական դիմում:

«Սա եզակի հաստատություն է լինելու»

Ֆրանսիական չարչրկված համալսարանը կսկսի գործել

«Կրթության նախարարը մեծ ճիգեր գործադրեց հակադրվելու Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան հիմնելու գաղափարին, բայց Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Միշել Լեգրան եւ ԱԺ պատգամավոր Արթուր Բաղդասարյանը հակառակ ջանքերը գործադրեցին», կես կատակ-կես լուրջ նշեց երեկ ՀՀ գիտության եւ կրթության նախարար Էդուարդ Ղազարյանը Հայաստանի ֆրանսիական համալսարանի բացման առթիվ կազմակերպված մամուլի ասուլիսում:

Համալսարանն այս ուսումնական տարում արդեն կսկսի գործել՝ պատրաստելով տնտեսագիտության, իրավագիտության, կառավարման մասնագետներ, որոնք, Արթուր Բաղդասարյանի հավաստիացումների համաձայն, կտիրապետեն հինգ օտար լեզվի:

Համալսարանի հիմնադրման աշխատանքները սկսվել են դեռեւս 1997-ից, եւ «Ազգը» բազմիցս անդրադարձել է գրեթե 3 տարի ձգված այդ ոդիսականին: Ի վերջո, ՀՀ կրթության ու գիտության նախարարության եւ ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպանատան միջեւ ստորագրված «Հայ-ֆրանսիական» համալսարան հիմնադրելու մասին հայտարարագրի ու նման մի շարք այլ համաձայնագրերի հիմքով բացվեց համալսարանը: Շենքի խնդիրը (Այգեստան 8 հասցեով), ինչպես հավաստեց Ա. Բաղդասարյանը, հաջողվեց լուծել ՀՀ նախագահի անմիջական միջամտությամբ:

Համալսարանի բացման արարողությանը ներկա Ռոբերտ Քոչարյանը կարեւորեց Ֆրանսիայի գիտության, մշակույթի դերը հայ իրականության մեջ ավանդաբար՝ ընդգծելով այն հանգամանքը, որ այս հաստատությունը բացվեց իր Ֆրանսիա կատարելիք պետական այցից առաջ:

Համալսարանը դեռեւս պետական լիցենզիա չունի, բայց ՀՀ ԳԿ նախարարը խոստացավ առաջիկայում լուծել այդ հարցը: «Առայժմ սա պետության մասնակցությամբ ոչ պետական հաստատություն է, նշեց նա, հաստատության վերջնական կարգավիճակը կորոշի ՀՀ կառավարությունը»:

Բուհի կրթական ծրագրերը, դասախոսների վերապատրաստումը ֆինանսավորվում են Ֆրանսիայի արտգործնախարարության կողմից: Շենքի շինարարական աշխատանքները եւս իրագործվել են ֆրանսիական կազմակերպությունների ներդրումներով: Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանի ծրագրին մասնակցելու են Լիոնի, Լիմոժի, Բորդոյի համալսարանները, Լիոնի առեւտրաարդյունաբերական պալատը, Լիոնի առեւտրի բարձրագույն դպրոցը եւ այլ կազմակերպություններ:

Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Մ. Լեգրան իր բացման խոսքում նշեց, թե իրենք միտք ունեն ավելի ընդարձակվել՝ մինչեւ, ասենք, եվրոպական համալսարանի բացումը: Այդ ծրագիրն, ըստ դեսպանի, արդեն քննարկվել է Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանի հետ:

Հավաստելով, թե նման մի ծրագրի ֆինանսավորումը Ֆրանսիայի իշխանությունների կողմից հավաստի դրսեւորում է Հայաստանի հանդեպ՝ պրն Լեգրան հուշամեդալներ հանձնեց Արթուր Բաղդասարյանին եւ Էդուարդ Ղազարյանին՝ վերջինինն ավելի փոքր չափի, ինչպես հավաստեց մոտ կանգնած ՀՀ նախագահը:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Միջոցառումներ Սեւրի դաշնագրի 80-ամյակի առթիվ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 10-ին լրանում է Սեւրի միջազգային դաշնագրի ստորագրման 80-ամյակը: Այդ կապակցությամբ հանրապետության մի խումբ ակադեմիկոսների, գրականության եւ արվեստի ճանաչված գործիչների նամակ-դիմումը հաշվի առնելով, ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը հանձնարարել է Երեւանի քաղաքապետարանին մայրաքաղաքի փողոցներից մեկը Սեւրի դաշնագրի նախաձեռնողներից՝ ԱՄՆ նախկին նախագահ, հայ ժողովրդի լավագույն բարեկամ Վուդրո Վիլսոնի անունով կոչել:

Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, հայ ժողովրդի պատմության համար նշանակալից այդ հոբելյանը պատշաճ մակարդակով նշելու նպատակով վարչապետը հանձնարարական է տվել նաեւ Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիային՝ Սեւրի դաշնագրի ստորագրման 80-ամյակին նվիրված գիտաժողով կազմակերպել եւ այդ միջոցառման ամբողջ ընթացքը լայնորեն լուսաբանել:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ժ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ՉՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԿԶԳ

Ընթացիկ

Մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովը օմբուդսմեն չէ

ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովին հասցեագրված դիմումների քանակն այս տարի կրկնապատկվել է: Տարվա 6 ամիսների ընթացքում հանձնաժողովը ստացել է ավելի քան 500 դիմում, ի տարբերություն 99-ի, երբ դիմումների քանակը 700 է եղել: Արդյոք դիմումների կրկնապատկվելը քաղաքացիների գոհունակության եւ հանձնաժողովի լավ աշխատանքի արդյունք կարելի՞ է համարել:

Դիմումների թվի կտրուկ ավելացումը հանձնաժողովի աշխատակազմի գլխավոր մասնագետ Արթուր Տոնապետյանը բացատրում է հանձնաժողովի հրապարակային գործունեությամբ: Նկատել են, որ դիմումներն ու ընդունելության օրը քաղաքացիների հոսքն ավելանում է հատկապես լրատվամիջոցներով հանձնաժողովի նիստերը լուսաբանելուց անմիջապես հետո: Ա. Տոնապետյանը հայտնեց, որ հանձնաժողովը ստացված դիմում-բողոքները միայն հասցեագրում է այն գերատեսչություններին, որին առնչվում է հարցը, եւ քաղաքացուն տեղեկացնում են, որ իր նամակը հասցեագրված է տվյալ գերատեսչությանը: Ըստ խնդրի հրատապության, միայն հսկողական միջնորդությունների դեպքում է գերատեսչությունը դիմումների պատասխանը ուղարկում նաեւ հանձնաժողովին: Բայց հիմնականում հետադարձ կապ չկա, եւ դժվար է կանխատեսումներ անել՝ քաղաքացին գոհացա՞վ պատասխանից, թե՞ ոչ: Սակայն ելնելով նրանից, որ քաղաքացին նույնությամբ իր բողոք-դիմումը կարող է կրկնել մինչեւ 10 անգամ՝ կրկնվելու դեպքում կարող ենք եզրակացնել, որ հարցը լուծում չի ստացել: Բնական համարելով քաղաքացիների դժգոհությունը, այնուամենայնիվ հանձնաժողովի աշխատակազմի գլխավոր մասնագետը հիշեցրեց, որ ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովը խորհրդատվական բնույթի մարմին է եւ չի կարող վիճարկել իրավական որեւէ ատյանի պատասխանը: Ապա ավելացրեց՝ հանձնաժողովն աշխատում է իր լիազորությունների սահմաններում եւ լիարժեք է աշխատում: Հանձնաժողովի քարտուղար Հովհաննես Ասրյանի տպավորությամբ, մարդկանց պատկերացումներում ՀՀ նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովը մեծ լիազորություններ ունեցող մարմին է, նա այս հանձնաժողովը մարդու իրավունքների պաշտպանի ինստիտուտ՝ օմբուդսմեն է պատկերացնում, այդ իսկ պատճառով չի գոհանում գերատեսչության հերթական պատասխանով: Երբեմն էլ գիտակցելով այդ ամենը, քաղաքացին դիմում է հանձնաժողովին այն պատճառով, որ պարզապես չգիտի՝ ո՞ւմ դիմի:

Հանձնաժողովին հասցեագրված դիմում-բողոքները կարելի է բաժանել երկու խմբի՝ դժգոհում են իրավապահ մարմինների գործողություններից եւ սոցիալական ծանր վիճակից: Զրուցակիցներիս ասելով, դիմումների մի այլ խումբ առհասարակ մարդու իրավունքների խախտումներ չեն պարունակում: Բացի այդ, հանձնաժողովի լիազորություններն էլ անսահմանափակ չեն: Քաղաքացիների մի զգալի մասը դժգոհում է դատարանների վճիռներից, սակայն, նկատի ունենալով, որ քաղաքացիական իրավահարաբերություններից ծագող վեճերը լուծվում են միայն դատական կարգով, իսկ ՀՀ օրենսդրությամբ դատարաններն անկախ են, ուստի դատարանների վճիռները կարող են բողոքարկել քաղաքացիները, բայց ոչ հանձնաժողովը:

99 թ. հուլիսի 12-ից սահմանափակումներ են մտցվել դատախազության հետ աշխատանքներում. ՀՀ գլխավոր դատախազը եւ նրան ենթակա դատախազները իրավասու են բողոքարկել բացառապես պետության գույքային շահերին առնչվող դատական ակտերը: Մինչդեռ, ինչպես պրն Տոնապետյանը հայտնեց, ազատազրկման վայրերում անգամ դատավճիռներից են դժգոհում, բայց ոչ խոշտանգումներից կամ կենցաղային պայմաններից:

Այդ իսկ պատճառով, հանձնաժողովի գործունեության շրջանակը խիստ սահմանափակված է եւ, օրինակ, իրավական բնույթի բողոքներում նկատելի են առավելապես բանակին ու զոհված զինծառայողների գործերի քննության հետ կապված դժգոհությունները: Այս պահին հանձնաժողովի տրամադրության տակ կար այդպիսի 19 դիմում, որոնց բոլորին պատասխանել էր ՀՀ զինվորական դատախազը, բայց դատելով նրանից, որ մեկ օր առաջ դիմումատուները նախագահի նստավայրի առջեւ շարունակում էին բողոքի ցույցերը, ուրեմն նրանց չի գոհացրել հերթական պատասխանը:

Ս. Պ.

Պետբյուջեի առաջին կիսամյակի եկամուտը...

Սկիզբը էջ 1

Այսինքն՝ հույս կա, որ երկրորդի արդյունքներն ավելի մխիթարիչ կլինեն, քան առաջին կիսամյակինը, որ կազմել է ընդամենը 38 տոկոս: Եթե թվերի լեզվով խոսենք, հետեւյալ պատկերն ենք ստանում. առաջին կիսամյակի հարկային եկամուտները կազմել են 62 մլրդ դրամ՝ նախատեսված 171,7 մլրդի փոխարեն: Ըստ փոխնախարարի՝ եկամտատեսակներից եւ ոչ մեկն իրեն չի «արդարացրել» աճի առումով, թեպետ կառավարությունը որոշակի հույսեր է ունեցել ավելացված արժեքի հարկի եւ ակցիզային հարկի շահութաբերության առնչությամբ:

Իսկ ընդհանրապես այս տարվա առաջին 6 ամսվա ընթացքում հավաքագրվել է նույնքան գումար, որքան անցյալ տարվա միեւնույն ժամանակահատվածում: Պարզապես հարցն այն է, որ 2000 թ. պետբյուջեով նախատեսված էր եկամտի ավելի բարձր տոկոս, քան անցյալ տարի էր (անհասկանալի է, թե ինչն է հիմք դարձել նման լավատեսությանը- Ա. Դ.): Ինչեւէ, եկեք համեմատենք. ավելացված արժեքի հարկից ստացված եկամուտն անցյալ տարի կազմել է 12,8 մլրդ դրամ, այս տարի՝ 12 մլրդ, շահութահարկը 99 թ. կազմել է 8,7 մլրդ դրամ, 2000 թ.՝ 7,1 մլրդ, տարբերություն կա գրանցված նաեւ եկամտահարկի երկամյա ցուցանիշներում: Աճ է արձանագրվել միայն ակցիզային հարկի եկամտատեսակում, ինչը պատճառաբանվում է հիմնականում ալկոհոլային խմիչքների հաջող արտադրությամբ ու վաճառքով. անցյալ տարվա 1 մլրդի փոխարեն՝ 1,6 մլրդ դրամ: Այնուամենայնիվ, փոխնախարարը համոզվածություն հայտնեց, որ շահութահարկի ու եկամտահարկի նախատեսված ցուցանիշները մինչ տարեվերջ կատարկայանան: Այս խոստումը թերեւս հետաքրքրի բյուջետային հիմնարկությունների աշխատակիցներին, որոնք ամիսներ ուշացումով են աշխատավարձ ստանում. պարտքերն, ըստ մեր պաշտոնյաների, այս տարի փակվելու են: Փոխնախարարն այնուհետեւ նախազգուշացրեց, թե որ եկամտատեսակների «մեղքով» են թերակատարումներ սպասվելու. 99 թ. պետական տուրքի մասով հավաքագրված 4,3 մլրդ դրամն այս տարի կազմում է առայժմ 4,3 մլրդ: «Պատասխանատվությունը» բարդվեց 2 խոշոր եկամտատեսակներին՝ օդային տուրքի մուտքեր ու հյուպատոսական ծառայությունների դիմաց գանձվող գումարներ: Առաջին եկամտատեսակն այս տարի ավելի ցածր ցուցանիշով է ներկայանում, քան՝ անցյալ տարի: Առավել հետաքրքրական ու, թվում է, անտրամաբանական է վերահիշյալ ցուցանիշի նվազման բացատրությունը. «Պակասել է հանրապետությունից մեկնողների թվաքանակը», տեղեկացրել են փոխնախարարին: Ինչ վերաբերում է երկրորդ եկամտատեսակին, ապա, նրա համաձայն, հյուպատոսական ծառայություններ իրականացնելու դիմաց գանձվող գումարի պակասորդը կազմում է 215 մլն դրամ՝ ավելի քան զգալի մի վնաս:

Ավելի ուշ, հարկման շրջանառության մասին խոսելիս, զեկուցողը մի ուշագրավ դիտողություն արեց հարկատուների հանդեպ կիրառվող տնտեսական ճնշումների վերաբերյալ: «Թեպետ իրացման շրջանառության ծավալի անկում է նկատվում՝ 30 տոկոսով, սակայն ավելացված արժեքի հարկի գանձումների չափն անփոփոխ է մնացել: Մինչդեռ անկումը պիտի ինքնըստինքյան անդրադառնար գումարին. չէ՞ որ հարկատուները նույնն են մնացել... Ուրեմն՝ այդ հարկատուների հանդեպ ինչ-ինչ ճնշումներ են եղել», եզրակացրեց նա: Սակայն նման «միջոցառումներն» էլ, միեւնույն է, չեն փրկելու հարկային թերակատարումներից, քանի դեռ լուծված չեն մի շարք խնդիրներ, այդ թվում՝ ստվերային տնտեսության իրական ծավալները պարզելու եւ այդ երեւույթին դիմագրավելու խնդիրը: Փոխնախարարն անկեղծորեն նշեց, թե բոլորս էլ գիտենք, որ նույն վառելիքի հայտագրված չափերը չեն համապատասխանում սպառման չափերին, ստվերային ճանապարհով հանրապետություն է ներկրվում մեծ քանակությամբ վառելիք: Նրա արձանագրմամբ՝ ստվերային տնտեսության ամենամեծ ոլորտը կանխիկ դրամաշրջանառության ոլորտներն են, հատկապես՝ սննդի օբյեկտները, որոնց տերերի գործն այժմ ծաղկում է ապրում: «Անցյալ տարվա համեմատ տնտեսական վիճակի վատթարացումն առաջին հերթին պատճառաբանում եմ հոկտեմբերի 27-ի դեպքերով», ի եզրափակումն ասաց պետեկամուտների փոխնախարարը:

Ֆինանսների նախարարը լրացնում է...

Նույն խոսքերը լսեցինք եւ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանից, որն իր լրացումներն ու պարզաբանումները ներկայացրեց լրագրողներին՝ բյուջեի առաջին կիսամյակի կատարման վերաբերյալ: «Մենք հնարավորինս խուսափելու ենք բյուջեի անցանկալի փոփոխություններից, քանի դեռ չի ծագել դրա ծայրահեղ անհրաժեշտությունը», ասաց նախարարը՝ չթաքցնելով, որ այս տարի բյուջեի կատարման աշխատանքներն առանձնապես ծանր են ընթանում: Արտաքին օգնությունը՝ դրամաշնորհներն ու վարկային միջոցները սպասվում են տարվա երկրորդ կեսին, մասնավորապես ՀԲ-ի կողմից տրվելիք SAC-3 վարկային ծրագրի շրջանակներում սպասվող ֆինանսական հատկացումների մի մասը կտրվի հոկտեմբերի վերջին, մյուսը՝ ավելի ուշ: Սակայն, ինչպես եւ պետք էր սպասել, տրվելիք օգնությանը նախորդելու է անխախտ պայմանը՝ սեփականաշնորհել բաշխիչ ցանցերը: Ժամկետներից դատելով՝ մինչ տարեվերջ սեփականաշնորհումը տեղի կունենա. «Մենք էլ հնարավորություն կստանանք փակելու աշխատավարձերի ու նպաստների գոյացած բոլոր հին ու նոր պարտքերը», երկու իրադարձությունները փոխկապակցեց նախարարը: Միաժամանակ հավաստեց, որ սեփականաշնորհումը երբեք չի իրագործվի մեզ համար ոչ ձեռնտու պայմաններով: Թե ինչպիսին են լինելու այդ ձեռնտու պայմանները՝ առաջիկայում պարզ կդառնա, սակայն առայժմ արդեն իսկ պարզ չէ, թե բաշխիչ ցանցերը սեփականաշնորհելու պայմանին ընդառաջելով՝ ճշգրիտ ինչ չափի վարկային օգնություն ենք ստանալու ՀԲ-ից:

ԲՈՂՈՔ

Խաղաղ ժամանակ զոհված զինծառայողների ծնողների ցույց ՀՀ նախագահի նստավայրի դիմաց

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Զինվոր եւ իրավունք» հասարակական կազմակերպությունը հուլիսի 18-ին բողոքի ցույց էր կազմակերպել ՀՀ նախագահի նստավայրի դիմաց: Ցույցի մասնակիցները՝ խաղաղ ժամանակ ՀՀ ազգային բանակում զոհված զինծառայողների մոտ երկու տասնյակ ծնողներ, պահանջում էին ընդունելություն նախագահի մոտ՝ իրենց հուզող խնդիրները բարձրացնելու համար:

«Հայ զինվորն ամենաանպաշտպանն է Հայաստանում»,- հայտարարեց միության նախագահ Արա Հովհաննիսյանը: Նրա խոսքերով, «նույնիսկ զինվորի սպանվելուց հետո պետությունը չի կատարում իր պարտավորությունները նրա ծնողների հանդեպ, որոնք մնում են միայնակ իրենց վշտի եւ հոգսերի հետ»:

Ցուցարարների պահանջն է, որպեսզի պետությունն իր վրա վերցնի զոհված զինվորների գերեզմանների բարեկարգման ծախսերը, զոհված զինվորների ծնողների համար սահմանի հատուկ թոշակներ եւ էլեկտրաէներգիայի վարձավճարի զեղչեր, տրամադրի վարկեր եւ զինվորական դատախազությունից պահանջի հետեւողական քննություն կատարել ամեն մի դեպքի համար, «եւ ոչ թե կոծկել կամ ծածկել հարուցված քրեական գործերը»: «Զինվորական դատախազությունը՝ մարդասպանների հովանավոր»՝ այսպիսի մակագրությամբ պաստառ էին կրում ակցիայի մասնակիցները:

Ըստ Արա Հովհաննիսյանի, հուլիսի 6-ին ծնողների պահանջները փոխանցվել են ՀՀ նախագահի աշխատակազմ, սակայն իրենք պատասխան են ստացել, որ «անլուծելի են այդ խնդիրները»:

Զոհվածների ծնողները պնդում էին, որ ստիպված են տարիներով պայքարել իրենց որդիների սպանությունների հանգամանքները բացահայտելու համար: Որպես օրինակ բերվեց վիրաբույժ Վահան Խաչիկյանի գործը, որը մահացել է բանակում 1996 թվականին: Պաշտոնական վարկածը՝ ինքնասպանություն: Սակայն, ըստ Ա. Հովհաննիսյանի եւ զոհվածի մայր Կարինե Բարսեղյանի, այսօր նոր հանգամանքներ են ի հայտ գալիս, մինչդեռ «զինդատախազությունը չի ցանկանում այդ գործը բացահայտել»:

Երեւանից Բաքու մեկնեցին 6 ադրբեջանցի ռազմագերիներ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հուլիսի 18-ին Երեւանից Բաքու մեկնեցին 6 ադրբեջանցի ռազմագերիներ, որոնցից 4-ը մոտ երկու տարի գտնվում էին ԼՂՀ-ում, իսկ երկուսը՝ Հայաստանում: Նրանք գերվել էին զինծառայության ընթացքում, եւ շատերի մոտ զենք է եղել:

Դմիտրի Կոլեսովը, որի 20 տարին լրացել է գերության մեջ, հայտնեց, որ եղել է Ադրբեջանի բանակի զինվոր: Ծնողները, որոնք բնակվում են Բաքվում, որդու վերադարձի մասին դեռեւս տեղեկացված չէին: Այն հարցին, թե արդյոք գերության ընթացքում իր նկատմամբ կիրառվե՞լ են բռնություններ, նա պատասխանեց, որ նման դեպքեր եղել են: «Նոյյան տապանի» թղթակցի խնդրանքով հայտնելով մանրամասները, Կոլեսովը տեղեկացրեց, որ ծերբակալության պահին իրեն մեկ անգամ հարվածել են:

2000 թ. փետրվարին գերեվարված 19-ամյա Էլնուր Մեհտիեւի ոտքը ցրտահարված է եղել դեռ մինչեւ գերությունը, որի հետեւանքով նա արդեն գերի ընկած ժամանակ երկու անգամ վիրահատվել է: Այս տարվա հունիսին Մեհտիեւին պլաստիկ վիրահատության են ենթարկել Երեւանի զինվորական հոսպիտալում՝ ոտքի մաշկը վերականգնելու նպատակով: Ներկայումս նա իրեն լավ է զգում եւ, բժիշկների հավաստմամբ, շուտով կքայլի առանց հենակների:

Մնացած չորսը խոսում էին միայն ադրբեջաներեն, այդ պատճառով նրանց հետ զրուցել չհաջողվեց:

Ինչպես հայտնեց Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ Կարեն Միրզոյանը, ԼՂՀ-ում այլեւս ռազմագերիներ չկան:

Ըստ «Ընդդեմ իրավական բռնության» հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանի, Հայաստանում մնացել են 5 գերիներ, որոնք Ադրբեջան կվերադառնան այն ժամանակ, երբ կհամոզվեն, որ իրենց այնտեղ ոչ մի վտանգ չի սպառնում. «Այսօր ոչ թե Հայաստանն է նրանց պահում, այլ նրանք չեն ցանկանում վերադառնալ, վախենալով, որ կդատապարտվեն գերի ընկնելու պատճառով»,- ընդգծեց նա: Պաշտոնական Ադրբեջանի այն հայտարարությունների առնչությամբ, թե այնտեղ հայ ռազմագերիներ չկան, Ալավերդյանը նշեց, որ Ադրբեջանում միջազգային կազմակերպություններին հասանելի են ոչ բոլոր կալանավայրերը, հատկապես, եթե հաշվի առնենք, որ գերիները պահվում են «մասնավոր սեկտորում»: Կազմակերպության ցուցակների համաձայն, ավելի քան 900 մարդ համարվում են անհետ կորածներ, որոնցից 517-ը Շահումյանի եւ Մարտակերտի մեծահասակ բնակիչներ են: 1994-95 թթ. անհետ կորած մոտ 300 մարդու վերաբերյալ վերջին 3-4 տարիների ընթացքում որեւէ լուր չի ստացվել: Մինչ այժմ հաճախակի լուրեր են ստացվում 12 մարդու մասին, եւ կան 7-8 մարդ, որոնցից հարազատները մասնավոր ճանապարհներով ստանում են նամակներ եւ անգամ լուսանկարներ. դա հիմք է տալիս հուսալու, նշեց Ալավերդյանը, որ պաշտոնական ձեւով որոնում կազմակերպելու դեպքում նրանք կգտնվեն:

Սելը ճռռալուն՝ սելվո՞րն է ճռռում

Ուշացած պատասխան ԱԺ խոսնակ պրն Արմեն Խաչատրյանին

Ինչպես վկայում են ԱԺ խոսնակ Արմեն Խաչատրյանի վերջին հանդիպումները ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչների հետ, խիստ դժգոհ է մամուլից, հատկապես **«Ազգ»**-ից եւ «Հայոց աշխարհից»: Դժգոհության պատճառն էլ այն է, որ մամուլը, դրսեւորելով տկարամտություն, ճիշտ չի ըմբռնում մեր խոսնակի ստրատեգիական ու տակտիկական քայլերը: Բացի ստրասբուրգյան «լավաշա-ծիրանային» ասուլիսից, խոսնակը արտահայտել է իր դժգոհությունը մասնավորապես «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթին տված հարցազրույցում (ս. թ. հունիսի 23): Հայտնաբերելով այս «իմիջմեյքերային» հարցազրույցում ինձ՝ «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» օրաթերթի ոչ հեռու անցյալում գլխավոր խմբագիր Շամիրամ Աղաբեկյանիս նվիրված ծավալուն մի կտոր, չարձագանքեցի, մի կողմից՝ գիտակցելով, որ բոլոր տեսակի պատասխանները սովորաբար արդարացման երանգ ունեն, մյուս կողմից՝ մերժելով պաշտոնաթողությունների աղմկալի դրսեւորումները: Բայց, արի ու տես, Արմեն Խաչատրյանն առաջինը խախտեց այդ տաբուն ու, երեւի թե, նորից կխախտի, քանի որ հայաստանյան մամուլի (բացառությամբ «ՀՀ»-ի եւ «ՌԱ»-ի) քննադատության թիրախը դառնալով, պրն խոսնակը մերժում է սեփական մեղքը բացասական իմիջի ստեղծման առեղծվածում, բարդելով այն մամուլի վրա:

«ՀՀ»-ին տրված հարցազրույցում խոսնակը կուժն ու կուլան ջարդել է «Հայոց աշխարհի» ու **«Ազգի»** գլխին, մեղադրելով երկու թերթերին քաղաքական պատվերի կատարման մեջ, իսկ **«Ազգ»**-ին՝ նաեւ ինձ «պաշտոնից ազատելու» առիթով վրեժխնդրության մեջ: **«Ազգ»**-ի հիշատակության առումով, ճիշտն ասած, բավականին շոյվեցի: Թեկուզեւ, հակառակ խոսնակի պնդման, գլխավոր խմբագիրը բուն կուսակիցս չէ, այնուամենայնիվ, հուզական պահեր ապրեցի այն մտքից, որ պաշտոնաթողությունս դրդեց պատկառելի թերթի պատկառելի գլխավոր խմբագրին վրեժխնդրության դիմել: Գնահատման նույն դրսեւորումները կցանկանայի եւ պարոն խոսնակին՝ նա իր հասարակ մահկանացու Շամիրամ Աղաբեկյանը չի՞:

Բայց սրտիս խորքում, իհարկե, գիտակցում եմ, որ վրեժխնդրության հարց չկա: Համաձայնվենք, որ լավ խոսնակի հանդեպ ոչ միայն **«Ազգը»**, այլեւ մամուլի մյուս միջոցները «հարձակողական քաղաքականություն» չէին վարի ու չէին էլ կարող վարել՝ առավել եւս, ինչ որ մի Շամիրամ Աղաբեկյանի առիթով: Այնպես որ, լինի Շամիրամ Աղաբեկյանը խմբագիր, թե չլինի՝ պրն Արմեն Խաչատրյանը կա ու կմնա **«Ազգ»**-ի ու այլ ԶԼՄ-ների ուշադրության կենտրոնում:

Ինչպես ամերիկացիները կասեին, Ձեր գլխացավի պատճառներն ինձ վրա մի բարդեք, վերագրելով նզովյալիս բազմաթիվ մեղքեր: Իսկ «մեղքերս» շատ են: «Նույնիսկ չանդրադառնալով նրա (այսինքն իմ՝ Շ. Ա.) ստեղծագործական կարողությունների գնահատմանը», պրն խոսնակը գտնում է, որ անպատասխանատու տնտեսական քաղաքականություն եմ վարել, մատնելով «ՌԱ»-ն ծանր ֆինանսական կացության: «Իրոք, վերջին երկու տարում», - նշում է նա, - բյուջետային հատկացումների կրճատումը խմբագրության աշխատանքը բավականին դժվարացրել էր, բայց նույն պայմաններում էր «Հայաստանի Հանրապետությունը», որ նման պարտքեր չի կուտակել եւ պահպանել է իր կայուն աշխատանքը (ի դեպ, «ՀՀ»-ն «ՌԱ»-ի կրկնակի ծավալն ունի, բոլոր պետական եւ կառավարամերձ գովազդներն ու ծանուցումներն ուղղվում են այնտեղ)»:

Բացի այդ, մոռանալով «ոտքը վերմակի չափով մեկնելու ժողովրդական իմաստությունը», ինձ սահմանել եմ «աշխատավարձի մի գումար, որը յոթ անգամ գերազանցում էր իմ գործընկերոջ (այսինքն «ՀՀ» գլխավոր խմբագրի) աշխատավարձը»: Հետո պարտքեր կուտակելով մի տպարանում, ես իմ որոշմամբ, «թերթի տպագրությունը տեղափոխել եմ մեկ այլ տպարան, որտեղ ծախսերը 50 տոկոսից ավելի են»: Եվ, վերջապես, որքան ավելանում էր վերադարձվող թերթերի թիվն, այնքան բարձրացնում էի տպաքանակը՝ նույնքան պարտքեր կուտակելով երկրորդ տպարանում...

Մինչ մեղքերիս անցնելը, հիշեցնեմ մեր խոսնակին, որ նա ինձ պաշտոնից չի ազատել: Ազատվել եմ դիմումիս համաձայն, խմբագրակազմի ներկայությամբ աշխատանքիս համար արժանանալով ԱԺ աշխատակազմի ղեկավարի շնորհակալական խոսքին, հղված խոսնակի, անձամբ իր ու ողջ պատգամավորական կազմի կողմից: Խոստովանեմ, դա աչքակապություն էր. ազատման դիմումը հարկադրված քայլ էր իմ կողմից:

Հոկտեմբերի 27-ի առիթով խոսնակի պաշտոնը նոյեմբերին ստանձնելով, պրն Խաչատրյանն առաջին իսկ օրերից որեւէ այլ խնդիր չունեցավ, քան հետեւողականորեն հասնել իմ պաշտոնաթողությանը: Որպես հակակրանքի բուն պատճառ, խոսնակը վկայակոչեց տնտեսական ձախողումները, սակայն, համոզված եմ, որ պատճառն այլ էր՝ ազատել «ՌԱ» օրաթերթն այն խմբագրից, որը մերժում էր ՀՀ նախագահի մեկուսացման գործընթացը, համարելով այն հակապետական, ազգադավ ու կործանարար, թերթն էլ զերծ պահում տարբեր մակարդակի խարդավանքների գովազդից:

Խմբագրի պաշտոնից հեռացա փետրվարի 17-ին, աշխատելով պրն խոսնակի «ձեռքի տակ» ընդհանուր առմամբ երկու ամիս. Ծննդյան տոների, խոսնակի Փարիզ, Մոսկվա եւ Թաիլանդ մեկնելու առիթներով երջանկություն չունեցա երկարաձգել այդ երանելի օրերը: Նշված 60 օրերի ընթացքում որեւէ կերպ չփորձելով միջամտել «ՌԱ»-ի առջեւ ծառացած հիմնահարցերի լուծմանը, խոսնակը խիստ մտահոգված էր միայն խմբագրի հետնորդի փնտրտուքով: Ի դեպ, նույն խնդրի լուծմամբ էր մտահոգ եւ կառավարություն մխրճված հայտնի գործիչ Տիգրան Հակոբյանը: Երեւի թե, խիստ էր այն մարդկանց պարտադրանքը, ով նոյեմբեր-փետրվարին, կարծես թե, հասել էին բաղձալի նպատակին՝ տիրանալ իշխանության լծակներին: Այնպես որ, օրակարգային էր եւս մի հարց՝ ձեռքի տակ առնել պետական մամուլը: Դե ի՞նչ իմանար պրն խոսնակը, որ մարտի սկզբներին քաղաքական քամիների ուղղությունը կտրուկ կփոխվի...

Քաղաքական հետապնդման մասին վկայում է նաեւ այն հանգամանքը, որ խոսնակը չփորձեց անգամ վերլուծել պարզ մի իրողություն՝ հաշտ ու համերաշխ, փոխադարձ հարգանքի ու համագործակցության մթնոլորտում աշխատում էի ոչ պակաս խոսնակներ Խոսրով Հարությունյանի ու Կարեն Դեմիրճյանի հետ, ՀՀ նախագահի ու ՀՀ վարչապետների, ԱԳՆ-ի ու այլ նախարարությունների, կուսակցությունների ու կուսակցական առաջնորդների, վերջապես, ընթերցողների հետ, սակայն Արմեն Խաչատրյանի «ձեռքի տակ» չգիտես ինչու, այդչափ թերացա: Սրանով իսկ պետք է ենթադրել, թե ներկա խոսնակն է պետական շահերի ամենախստապահանջ պաշտպանը:

Ի դեպ, ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը «ՀՀ» նախկին գլխավոր խմբագրին պաշտոնանկ արեց ԱԺ խմբերի ու խմբակցությունների ղեկավարների պնդմամբ: Հետաքրքիր է, իմ «հարցը լուծելիս» ո՞ր ԱԺ ղեկավարների հետ խորհրդակցեց մեր խոսնակն ու ինչպիսի՞ կոլեգիալ որոշմամբ ղեկավարվեց... Իհարկե, կարող էի պաշտոնաթողության լուր բերողի խնդրանքը մերժել: Բայց արդյո՞ք էր թերթն ու խմբագրակազմը ենթարկել բարոյական ու նյութական ճնշման...

Այժմ անցնեմ բուն «մեղքերիս»: Առաջին անգամ հրավիրելով զրույցի ու առաջարկելով ազատվել աշխատանքից, Դուք, պրն խոսնակ, պատճառաբանեցիք Ձեր որոշումը նրանով, որ «թերթը անհետաքրքիր է»: Որպես հետաքրքիր տարբերակ նշեցիք «Առավոտը», որպես հետաքրքրասիրության տիպիկ օրինակ՝ «Առավոտի» մի տարօրինակ հրապարակում, ուր ինչ-որ մի կին պնդում էր, թե խոսնակը մարդ էր սպանել, իսկ հաջորդ էջում սպանությունը բացատրվում էր երազային տեսիլքով: Եթե նման չափանիշներով եք գնահատում պաշտոնաթերթի էությունն ու նրա խմբագրի ստեղծագործական կարողությունները, ապա, իրոք, պետք է ենթադրել, որ ստեղծագործական կարողություններս բավարար չեն: Ինչ մնում է տնտեսական մեղքերիս... 1996 թվականից բյուջետային հատկացումները «ՌԱ»-ին կազմել էին 60 մլն դրամ, 97-ին՝ 35 մլն, 98 թ.-ին՝ 17 մլն դրամ, 99-ին նախատեսված 4,5 մլն-ի դիմաց տարեկան հատկացումը կազմեց մոտ 3,3 մլն դրամ: Հակառակ սրան, «ՀՀ»-ին նախատեսված գումարը (12 մլն դրամ) տրամադրվեց գրեթե լրիվին:

Երկակի մոտեցման մի այլ օրինակ՝ «Տիգրան Մեծ» հրատարակչությունը հրաժարվեց տպագրել «ՌԱ»-ն, պահանջելով անհապաղ վճարել 6 մլն դրամի հասնող պարտքը, սակայն անաղմուկ հրապարակում էր «ՀՀ»-ն, որը նույն այդ ընթացքում պարտք էր «Տիգրան Մեծ» հրատարակչությանը 8 մլն դրամ: Հատկանշական է, որ «ՌԱ»-ի պարտքի կապակցությամբ աղաղակում էին թե պրն խոսնակը, թե Տեղեկատվության վարչության պետ Տիգրան Հակոբյանը, որի բանակը ջանք ու եռանդ չէր խնայում աջակցելու «ՀՀ»-ի հիմնահարցերի լուծման գործում: Ինչո՞ւ, չգիտեմ: Այնուհանդերձ, ըստ տարբեր տեղեկությունների, նույն այդ ժամանակ «ՀՀ»-ն ֆինանսական օգնություն էր ստանում նաեւ այլ պետական աղբյուրներից:

Անհանդուրժելի եմ համարում «ՌԱ»-ի սպառողականության համեմատությունը «ՀՀ»-ի կամ որեւէ այլ հայալեզու օրաթերթի հետ: Անհանդուրժելի եմ համարում նաեւ «ՌԱ»-ի համեմատությունը ռուսալեզու մյուս թերթերի հետ: Առաջին դեպքում ընթերցողական դաշտը խիստ սահմանափակ է: Երեւանի սահմաններից դուրս «ՌԱ»-ն գրեթե ընթերցող չունի թե ռուսալեզու բնակչության սակավաթվության պատճառով եւ թե ոչ ընդդիմադիր լինելու պատճառով: Ուրիշ բան է «ՀՀ»-ն, որին պատրաստակամորեն բաժանորդագրվում են թե գյուղապետներն ու թե մարզպետները, վճարելով հաստլիկ թերթի համար նվազագույն գինը՝ 100 դրամ: «ՌԱ»-ի մրցակիցներն են ընդդիմադիր կեցվածք ունեցող «Գոլոս Արմենիի»-ն ու «Նովոյե վրեմյա»-ն, որոնք նույնպես հաստլիկ են ու էժան, սակայն օրաթերթ չլինելով հանդերձ, հնարավորություն ունեն սպառվելու երկու-երեք օրվա ընթացքում: Դրան գումարած, գրեթե բոլոր թերթերի խմբագրակազմը վարձատրվում է շատ պատկառելի կերպով, ու ոչ միայն թերթի իրացման հաշվին, քանի որ երկու-երեք հազար տպաքանակ ունեցող թերթերի արտադրությունը, ինչպես կանոն, վնասաբեր է (աշխատավարձերը մամուլի աշխարհին հայտնի են: Կարծում եմ, որ Դուք, պարոն խոսնակ, տեղյակ եք դրանց իրական չափի մասին: Սրանով իսկ «ՌԱ»-ն մրցունակ չէ նաեւ լրագրողական կադրերի առումով: Այնպես որ կամ պետք է մնար առանց թղթակիցների, կամ բարձրացվեր խմբագրակազմի աշխատավարձը, որը 1998 թվի առաջին կեսին՝ այսինքն մինչ իմ պաշտոնին անցնելը, կազմում էր 8-18.000 դրամ: Ի դեպ, աշխատավարձը կարելի էր հավելել բարերարների ստվերային հատկացումներով, սակայն արդյո՞ք «օֆիցիոզը» պետք է զանգի ֆինանսավորվի մասնավոր անձանց կողմից: Պրն խոսնակ, Դուք նման ձեռնարկի վտանգը չե՞ք գիտակցում:

Անդրադառնամ իմ աշխատավարձին, ինչպես եւ վերմակիս ծավալին: «Կեղտոտ» աշխատավարձս 90.000 դրամ էր, ըստ Ձեզ, յոթ անգամ շատ, քան «ՀՀ» խմբագրի աշխատավարձը: Պետք է հավատալ, որ «ՀՀ»-ի խմբագրի աշխատավարձը կազմում է 13.000 դրամ, իսկ առձեռն նա ստանում է 11.000 դրամ: Եթե հետեւենք այդ թվաբանությանը, ապա «ՀՀ»-ի մեկնաբանը պետք է ստանա 8.000 դրամ, շարքային թղթակիցը՝ 5.000 դրամ, իսկ հավաքարարը, որն, ի դեպ, երկու ահռելի հարկի մաքրությունն է ապահովում 1000 դրամ: Անլուրջ չե՞ն այս թվերը, եւ կարելի՞ է արդյոք սրանք ի ցույց դնել: Անձամբ ես գտնում եմ, որ ոչ, քանի որ նման աշխատավարձը մամուլի բնագավառում վկայում է այն երեւույթի մասին, ինչի հետ, ըստ հայտարարվածի, պայքարում են թե ԱԺ-ն եւ թե կառավարությունը:

Վերմակի չափին անդրադառնալով նշեմ, որ «ՀՀ»-ն թողարկվելով չորս մամուլով եւ «ՌԱ»-ից երկու անգամ շատ թուղթ ծախսելով, վաճառվելով 100 դրամով, հարկի համար 3 մլն-ից ավել տարեկան վճարելով, «ՌԱ»-ից երկու անգամ տարբեր տեսակի այլ կոմունալ վարձեր մուծելով, ոչ մի կերպ ի վիճակի չէ ինքնածախսածածկում ապահովել: Հարց է ծագում՝ ո՞վ է հոգում «ՀՀ»-ի ծախսերը եւ ինչի՞ այդ բարերարներն անտեսում էին «ՌԱ»-ն: Հետաքրքիր մի փաստ՝ ձեռքիս տակ կա «ՌԱ»-ի նախկին գլխավոր խմբագիր Արմեն Խանբաբյանի 1997 թվի մայիսին ՀՀ կառավարությանն ուղղված մի գրությունը, որի համաձայն նույն տարվա չորս ամիսների ընթացքում ստանալով բյուջեից սուբսիդիայի կարգով 15 մլն դրամ, թերթը «Պարբերական» հրատարակչությանը պարտք էր մնացել 9 մլն դրամ: Էլ ո՞ւր գոյատեւեինք 3 մլն դրամ հատկացումով: Բայց հենց 1997 թվին ոչ «Պարբերականն» էր խեղդում «ՌԱ»-ին, ոչ էլ Արմենպրեսն ու Արմենտելը: Իսկ Տեղեկատվության վարչությունը հարկաբաժնի համար հասանելիքը չէր պահանջում: Սակայն արդեն 1999 թ. Արմենպրեսն ու Արմենտելը «ՌԱ»-ն փաստի առաջ կանգնեցրեցին պահանջելով վճարել ընդհանուր առմամբ 3,5 մլն դրամ կազմող ժամկետանց պարտքերը:

«ՌԱ»-ի ձախողումների ու «ՀՀ»-ի բարգավաճման մասին կարելի է անվերջ խոսել, սակայն բանալին մեկն է. ինչպես դիպուկ արտահայտվեց «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տնօրեն Վրեժ Մարկոսյանը, «Շամիրամ, թերթը չեմ տպելու, որ տեսնեմ, էդ թերթը տեր ունի՞, թե՞ չէ»:

Անդրադառնամ «ՌԱ»-ի տպաքանակին: Ոչ մի խմբագիր թերթի բարձր վերադարձի պարագայում տպաքանակ չի բարձրացնում: Գտնելով, որ «ՌԱ»-ի ընդհանուր տպաքանակի միջին վերադարձը մեծ մասի այլ թերթերի մեծ մասի վերադարձից չի գերազանցել, այնուամենայնիվ տեղեկացնեմ Ձեզ, պրն խոսնակ, որ վերադարձի թիվը պարզվում է հաջորդ ամսվա առաջին ու անգամ երկրորդ տասնօրյակում, այնպես որ տպաքանակի աճը կամ նվազումը մեծապես որոշվում է, ելնելով իրադարձությունների արդիականությունից, այլ ոչ նախորդ ամսվա վերադարձի թվերից: Բացի այդ, պետք է համակերպվել այն մտքի հետ, որ ռուսալեզու պաշտոնաթերթը միշտ էլ վերադարձով կաշխատի, ինչի վկան դարձանք վերջերս «Առավոտ» թերթում հրապարակված «ՌԱ»-ի վերադարձի (նոր խմբագրի օրոք) թվերից:

Այլեւս չծավալվեմ, քանի որ անթիվ ու անհամար փաստեր ու փաստարկներ կարելի է բերել առ այն, թե ինչպես է «ՌԱ»-ն գոյատեւել ու ինչ ճնշման ենթարկվել 1999 թվի հունիսից մինչեւ 2000 թ. փետրվարը: Սակայն ամենազավեշտալին այն է, որ Դուք, պրն Խաչատրյան, դարձնելով ինձ քաղաքական խարդավանքների զոհ, տհաճ այդ երեւույթը հիմնավորում եք վատ տնտեսվարությամբ: Ի՞նչ իրավունքով անմիտ ծախսել եմ ԱԺ-ի կամ բյուջեի գումարնե՞րը: Ինձ ու ընթերցողին հիմարիկի տեղ դնելով, բացատրում եք «Տիգրան Մեծ» տպարանից թերթի տպագրությունը այլ տպարան տեղափոխելու իմ որոշումը անմիտ տնտեսվարությամբ, երեւի թե, այդպես էլ խորամուխ չլինելով բուն պատճառի մեջ: «Տիգրան Մեծի»-ի տնօրեն Վրեժ Մարկոսյանը հրաժարվեց «ՌԱ»-ն տպագրել հենց այն օրը, երբ համար էր մտել Չինաստանի դեսպանի ծավալուն ելույթը՝ նվիրված Չինաստանի ժողովրդական Հանրապետության 50-ամյա հոբելյանին, որ երբ լուսաբանվում էր Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցը Հայաստան: Ի դեպ, համարն, ըստ համատեղ պայմանավորվածության «Սվոբոդնայա Գրուզիա» օրաթերթի խմբագրության հետ, պետք է նույն օրը տպագրվեր նաեւ Վրաստանում: Հետաքրքիր է, ինչո՞վ կբացատրեին Հայաստանի իշխանություններն այս երկու կողմերին «ՌԱ»-ի խափանված համարի առեղծվածը: Նրանով, որ պաշտոնաթերթը պետության կողմից անտերությա՞ն է մատնված, որ Վրեժ Մարկոսյանը հավասը կորցրե՞լ է թերթի տիրոջ նկատմամբ: Արդյոք չե՞ք ենթադրում, որ համարի խափանումը կարող էր վերագրվել ՀՀ իշխանությունների քաղաքական պահվածքին...

Եթե հետեւենք Ձեր տրամաբանությանը, ապա պետք է պաշտոնանկ անեիք նաեւ ծանր ֆինանսական կացության մեջ գտնվող բոլոր հայաստանյան ձեռնարկությունների ղեկավարներին, քանի որ ոչ «ՌԱ»-ի կանոնադրությունը, ոչ էլ ԱԺ-ի կանոնակարգը որեւէ ֆինանսական գերատեսչական կապ չեն նախատեսում ԱԺ-ի ու «ՌԱ»-ի խմբագրակազմի միջեւ: Այսինքն, մենք՝ մեր պարտքերը ու մենք՝ մեր հիմնահարցերը...

Չէ, համաձայնեք, պրն խոսնակ, որ ինձանից ազատվելով, քաղաքական պատվեր կատարեցիք: Բայց ես էլ պատահական մարդ չեմ, ու Ձեր լուտանքների հետ երբեք չեմ համակերպվի: Վերջ ի վերջո, երբ Դուք Կարեն Դեմիրճյանի ուսերով քաղաքական Օլիմպոս էիք բարձրանում, ես իմ տեղում՝ այսինքն լրագրողական դաշտում, իմ համեստ լուման էի ներդնում հանրապետության կայացման գործում: Կարծում եմ, իմ անձին կրկին անդրադառնալիս, հաշվի կառնեք ասածներս ու նաեւ այն, որ իմ պաշտոնաթողությունից հետո «ՌԱ»-ն մատնվեց պարապուրդի, խմբագրակազմը՝ անգործության: Իմ վատ տնտեսվարման արդյունքում թողած պարտքերն էլ ոչ թե մարվեցին, այլ բազմացան:

ՇԱՄԻՐԱՄ ԱՂԱԲԵԿՅԱՆ

ԱԶԳ **միջազգային**

«Նեզավիսիմայա գազետա» ռուսական ազդեցիկ օրաթերթի Բաքվի թղթակցուհի Այսա Հաջիզադեն օրումեջ հարցազրույց է տպագրում Ադրբեջանի նախագահի արտաքին հարաբերությունների գծով նախկին խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեի հետ: Մի կողմ թողնենք Գուլուզադեի ցնդաբանությունները լուրջ են ընդունվում, թե՝ հումորով, եւ ներկայացնենք վերջին հարցազրույցի «հետաքրքիր» հատվածները. «Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի միավորումը լիովին կախված է, որ տեսակետները եւ մեկնաբանությունները տպագրվում են ռուսական քաղաքական եւ գործարար շրջանակներում ամենալուրջ ազդեցություն ունեցող պարբերականում: Նույն Գուլուզադեն տասնյակ անգամ «Նեզավիսիմայում» պնդել է, որ Զանգեզուրը, Տավուշը, Սեւանա լիճը եւ վերջապես Երեւանը բնիկ ադրբեջանական տարածքներ են:

Կարեւորն այն է, որ տեսակետները եւ մեկնաբանությունները տպագրվում են ռուսական քաղաքական եւ գործարար շրջանակներում ամենալուրջ ազդեցություն ունեցող պարբերականում:

չություն, որը հայ երեխաներին ռուսական դպրոցներից բռնի ուղարկում է հայկական դպրոցներ: Ռուսաստանում 6-7 տարի բնակվելուց եւ Հայաստան վերադառնալուց հետո հայ ընտանիքները հնարավորություն չունեն երեխաներին ռուսական դպրոցներ ուղարկելու... Միաժամանակ Հայաստանը գրավեց բազմազգ Ադրբեջանի տարածքները, Ադրբեջանում բնակվող ռուս տղաները ցակցությունը 50/50 է վերոնշյալ «Նեզավիսիմայում» դա էլ շնորհիվ թերթի հայ թղթակիցներ Արման Ջիլավյանի, Արմեն Խանբաբյանի, Նատալյա Հայրապետովայի եւ հատկապես Զորի Բալայանի ծանրակշիռ հոդվածների: Մնացյալ պարբերականներում՝ «Իզվեստիա», «Կոմերսանտ», «Սեգոդնյա», «Արգումենտի ի ֆակտի», զիջում ենք: Իսկ «Կոմսոմոլսկայա պրավդան» Հայաստա-

«Նախիջեւանի բռնազավթման վտանգը սոսկ երեւակայություն չէ, այլ իրական հիմնախնդիր Ադրբեջանի համար», ասում է Գուլուզադեն

Կամ ինչպես են իրականացնում քարոզչությունը եւ հակաքարոզչությունը

յացնենք վերջին հարցազրույցի «հետաքրքիր» հատվածները. «Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի միավորումը լիովին կախված է երկու երկրների շահերից, միայն այս դեպքում կվճռվի Ղարաբաղյան հարցը... Ռուսաստանը նպատակ ունի Ադրբեջանը կտրել Թուրքիայից: Ժամանակին Ռուսաստանը Ադրբեջանից բռնազավթեց եւ հայերին տվեց Զանգեզուրը, այս եղանակով Նախիջեւանը կտրելով Ադրբեջանից, իսկ Ադրբեջանի հիմնական տարածքը՝ Թուրքիայից: Այսօր Հայաստանում Նախիջեւանը գրավելու մասին խոսակցությունները ուժգնանում են... Նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Բորիս Ելցինին գրած նամակներում խնդրում էր Հայաստանին մատակարարել տարբեր տեսակի արդիական զենք, ավելացնել ռուսական զորքերի թվաքանակը Հայաստանում՝ դրանք պայմանավորելով տարածաշրջանում Թուրքիայի ազդեցության հակակշռելու հանգամանքով... Տեր-Պետրոսյանի առաջարկները համընկնում են Ռուսաստանի գլխավոր շտաբի ծրագրերին, այդ պատճառով Նախիջեւանի բռնազավթման վտանգը (Հայաստանի կողմից՝ ռուսական զենքի օգնությամբ) սոսկ երեւակայություն չէ, այլ իրական հիմնախնդիր Ադրբեջանի համար»:

Մի կողմ թողնենք Գուլուզադեի անվան լրջությունը, սա բնավ կա-

Սա քարոզչություն է: Անվճար քարոզչություն:

Նույն պարբերականի հաջորդ համարում «Ռուսները պետք է իմանան ճշմարտությունը» վերնագրով տպագրվում է Բաքվի մյուս թղթակցի՝ Ֆուադ Ախունդովի հոդվածը: Կրկին ծայրից ծայր ապատեղեկատվություն, կեղծիք, բայց քարոզչություն, անվճար քարոզչություն. «Հայաստանում ռուսներ գրեթե չեն մնացել, եթե չհաշվենք ռուսական երկու ռազմակայանները... Կառավարությանը կից ստեղծվել է լեզվի տեսչություն, որը հայ երեխաներին ռուսական դպրոցներից բռնի ուղարկում է հայկական դպրոցներ: Ռուսաստանում 6-7 տարի բնակվելուց եւ Հայաստան վերադառնալուց հետո հայ ընտանիքները հնարավորություն չունեն երեխաներին ռուսական դպրոցներ ուղարկելու... Միաժամանակ Հայաստանը գրավեց բազմազգ Ադրբեջանի տարածքները, Ադրբեջանում բնակվող ռուս տղաները զոհվեցին ռուսական բանակի փամփուշտներից՝ հանուն երկրի տարածքային ամբողջականության պահպանման... Մինչդեռ Ռուսաստանը Հայաստանը համարում է իր աշխարհաքաղաքական դաշնակիցը տարածաշրջանում... Ադրբեջանում, ի տարբերություն Հայաստանի, ոչ միայն չեն արգելվել ռուսական դպրոցները, այլեւ աճում է այն դիմորդների թիվը, որոնք համալսարանում ցանկանում են ռուսերենի մեջ հմտանալ: Ամբողջ ԱՊՀ տարածքում միակ երկիրը Ադրբեջանն է, որտեղ գործում է ռուսաց լեզվի եւ գրականության համալսարան: Համաձայնենք, ԱՊՀ ոչ բոլոր երկրները կարող են պարծենալ, որ հեռարձակվում են ОРТ, РТР եւ НТВ հեռուստակայանների հաղորդումները»:

Եթե Հայաստանում բնակվելիս չլինեի, այդ հոդվածից կենթադրեի, որ Հայաստանում ռուսների եւ ռուսաց լեզվի վիճակն այնպիսին է, ինչպես Լատվիայում կամ Կարպատներում:

Քարոզչություն է եւ հակաքարոզչություն:

Վերջին 10 օրերին ինտերնետ ցանցով հետեւում եմ Ռուսաստանի մի քանի ազդեցիկ պարբերականների՝ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի մասին պատմող թղթակցություններին: Հայաստանը քարոզչության եւ հակաքարոզչության բնագավառում ակնհայտորեն զիջում է Ադրբեջանին: Ուրնում ՂԱՎ-ի դեղամիջոցը հայտնաբերելուց հետո մեր մասին այլեւս չի գրում: Շնորհակալություն Կոլյա Կոլեսնիկովին եւ նրա նշանածին:

Հայաստանի կառավարությանն առընթեր մի քանի վարչություններ եւ նախագահին կից հանձնաժողովներ իրենց հնարավորությունների սահմաններում մսխում են պետբյուջեի սուղ միջոցները: Դրանց բերած օգուտները վերջին տասը տարիներին չենք տեսնում: Տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչությունը կարծես թե պետք է ապահովի Հայաստանի քարոզչությունն ու հակաքարոզչությունը: Բայց անընդհատ իրար հաջորդող փոփոխությունները այդ վարչությունում՝ արագ արդյունքի հույս չեն ներշնչում: Այնինչ քարոզչությունը մրցույթի երնաջան աշխատանք է, պետք է իրականացնել ամեն օր, ամեն ժամ:

Ադրբեջանն ամբողջ աշխարհին համոզում էր, որ մենք ագրեսոր-ահաբեկիչներ ենք: Այսօր համոզում է, թե Զանգեզուրը, Տավուշը, Սեւանա լիճը, նույնիսկ Երեւանը բնիկ ադրբեջանական հողեր են: Կհամոզի, եթե Հայաստան պետությունը շարունակի լռել: Եկենք մի քիչ էլ լուրջ գործով զբաղվենք՝ պետական մակարդակով իրականացնենք քարոզչություն եւ հակաքարոզչություն:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Նացիզմի զոհերին 4,8 միլիարդ դոլար փոխհատուցում

ԲԵՌԼԻՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Գերմանիայի, ԱՄՆ-ի, Իսրայելի եւ Արեւելյան Եվրոպայի պետությունների պաշտոնական անձինք հուլիսի 17-ին պատմական պայմանագիր են ստորագրել, որի շուրջ բանակցություններն ընթացել են շուրջ մեկ ու կես տարի: Ըստ այդ պայմանագրի, Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետությունը պարտավորվում է 10 մլրդ գերմանական մարկ (4,8 մլրդ ԱՄՆ դոլար) կազմող հատուկ հիմնադրամից որոշակի գումարներ վճարել նացիզմի զոհերին: Դա երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտից հետո Գերմանիայի կողմից հիտլերյան վարչակարգի հանցագործությունների դիմաց ամենախոշոր դրամական փոխհատուցումը կհանդիսանա: Ընդհանուր առմամբ 1945 թվականից ԳԴՀ-ն վճարել է 60 մլրդ դոլար: Գերմանիայի արտգործնախարար Յոշկա Ֆիշերը հուլիսի 17-ին հայտարարել է. «Դժբախտաբար նացիզմի զոհերից շատերի համար այդ պայմանագիրը չափազանց ուշ է կնքվել, սակայն, վերջիվերջո, մենք գտել ենք բոլորի համար ընդունելի տարբերակ»: Պայմանագրին համապատասխան, գումարի կեսը հիմնադրամ է մուծում Գերմանիայի կառավարությունը, իսկ մյուս մասը՝ շուրջ 3 հազար գերմանական ընկերություններ եւ ֆիրմաներ: Առաջին վճարումը տեղի կունենա ընթացիկ տարում:

Բացվեց ՂԱՎ-ի առաջին աֆրիկյան համագումարը

Հենվելով Ռոյթեր գործակալության տվյալների վրա, «Սիրիա թայմս» օրաթերթը հաղորդում է, որ կիրակի օրը Դուրբանում (Հարավային Աֆրիկա) բացվել է ՂԱՎ-ի առաջին աֆրիկյան համագումարը, որտեղ քննարկվելու են հիվանդության պատճառներն ու աֆրիկյան երկրների պահանջները զարգացած երկրներից: Դիտորդները հույս ունեն, որ հիվանդությունը հետազոտողներն ու առողջապահական այլ կազմակերպությունների ակտիվիստներն ի վիճակի կլինեն պատշաճորեն ներկայացնել իրավիճակը մերձսահարայի տարածքում, որտեղ 24,5 մլն մարդ է վարակված այդ հիվանդությամբ: Նրանք նաեւ հույս ունեն, որ զարգացած երկրների դեղագործական ընկերությունները միջոցներ կգտնեն ավելի էժան գնով դեղորայք մատակարարելու: Նույն պահանջով որոշ կազմակերպություններ ցույցեր են կազմակերպել քաղաքում:

Հ. Օ.

Անվտանգության արտակարգ միջոցառումներ Օկինավայում

Հուլիսի 21-23-ը Ճապոնիայի Օկինավա կղզում տեղի կունենա արդյունաբերապես զարգացած 7 պետությունների եւ Ռուսաստանի ղեկավարների գագաթաժողովը: Ճապոնիայի իշխանություններն ապահովության նկատառումներով 37 հազար ոստիկան ընդգրկող խոշոր ուժեր են նախապատրաստել. դա ավելի շատ է, քան 1990 թ. կայսր Ակիհիտոյի գահակալության օրերին: Ճապոնիայի ՆԳ նախարարությունն այս ձեւով փորձում է կանխել անցյալ տարի Քյոլնի գագաթաժողովի օրերին տեղի ունեցած դեպքերի կրկնությունը, երբ 50 հազար ցուցարարներ կենդանի շղթա էին կազմել: Ի դեպ «Հոբելյան-2000» կազմակերպությունը, որը հանդես է գալիս աղքատ երկրների պարտքերը չեղյալ հայտարարելու օգտին, սպառնացել է Ճապոնիայում կրկնել Քյոլնի դեպքերը: Երկյուղ կա նաեւ, որ բողոքի ցույցերը կարող են վերածել խժդժությունների, ինչպես եղավ Սիեթլում (ԱՄՆ)՝ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության համաժողովի օրերին: Ուստի միայն Օկինավայի Նագո քաղաքում (որտեղ հանդիպելու են ութնյակի ղեկավարները) նախատեսվում է տեղաբաշխել 22 հազար ոստիկան:

Հավելյալ ուժեր կտեղաբաշխվեն նաեւ Ֆուկուոկա, Միածակի, Տոկիո քաղաքներում: «Պուեն» հանդեսը տեղեկացնում է, որ Օկինավայի բնակիչները մտադիր են գագաթաժողովի օրերին ցույցեր կազմակերպել կղզու ամերիկյան «Կադենա» ռազմակայանի մոտ՝ ընդդեմ դրա 27 հազար ծովային հետեւակայինների ներկայության: Ի դեպ, դա Ասիայում ամերիկյան խոշորագույն ռազմակայանն է: Ամերիկյան հրամանատարությունը կարգադրել է գագաթաժողովի օրերին զորանոցներում պահել հետեւակայիններին եւ արգելել ոգելից խմիչքի օգտագործումը: 1995 թ. Օկինավայում 80 հազար ցուցարարներ ամերիկյան ուժերի արտաքսումն էին պահանջել հետեւակայինների կողմից մի աղջնակի բռնաբարությունից հետո:

Ութնյակի ղեկավարների նախնական հանդիպումը տեղի կունենա Տոկիոյում, որտեղ նույնպես անվտանգության լրացուցիչ միջոցներ են ձեռնարկվել արվարձան Յոկոտայում 155 միլիմետրանոց մի արկի հայտնաբերումից հետո:

Պ. Ք.

ՍԻՐԻԱ

Նախագահ Բաշար Ասադը երդվեց

Սիրիայի նորընտիր նախագահ Բաշար Ասադը հուլիսի 17-ին սահմանադրական երդում տվեց խորհրդարանի առջեւ, ուր ներկա էին նաեւ երկրի կուսակցական ղեկավարությունը, կառավարության կազմը եւ օտարերկրյա դեսպանները: Այսպիսով սկսվեց նրա պաշտոնավարությունը, որը տեւելու է 7 տարի: Այնուհետեւ նա հանդես եկավ իր նախագահական ճառով, ուրվագծելով ներքին եւ արտաքին քաղաքականությունը:

Նախագահ Բաշար Ասադը շեշտելով հանդերձ, որ Դամասկոսը պատրաստ է խաղաղություն հաստատել Իսրայելի հետ, միաժամանակ ընդգծեց, որ դա կիրագործվի միայն գրավյալ Գոլանի ամբողջական վերադարձով՝ մինչեւ 1967 թ. հունիսի 4-ի սահմանագիծը: Սիրիայի նախագահը հավաստիացրեց, որ իր երկիրը շարունակելու է սատարել Լիբանանին՝ ազգային բոլոր հիմնախնդիրներում: Նա նախազգուշացրեց, որ Լիբանանի դեմ ագրեսիա կատարելու իսրայելական կրկնվող սպառնալիքները կարող են բռնության նոր փուլերի պատճառ դառնալ:

Անդրադառնալով ներքին խնդիրներին, նորընտիր նախագահն իրատեսորեն հայտնեց, որ կախարդական փայտիկ չկա դրանք միանգամից լուծելու համար, բայց խոստացավ մեծական աշխատանք տանել այդ ուղղությամբ եւ քաղաքացիներին հորդորեց մասնակցելու զարգացման ու արդիականացման գործընթացին: Նա կարեւորեց այնպիսի հասկացություններ, ինչպիսիք են թափանցիկությունը, ժողովրդավարությունը, կառուցողական քննադատությունը եւ երկխոսությունը, շեշտելով, սակայն, սիրիական փորձի առանձնահատկությունը, մանավանդ ժողովրդավարության ոլորտում:

Դոկտոր Ասադը տնտեսական փոփոխություններ կատարելու կոչ արեց՝ օրենքներն արդիականացնելու եւ ներդրումներին խոչընդոտող բյուրոկրատիան վերացնելու միջոցով: Միեւնույն ժամանակ նա պարտավորվեց աշխուժացնել մասնավոր հատվածը, մեծացնել պետական հատվածի մրցունակությունը, ավելացնել աշխատատեղերը եւ բարելավել կենսամակարդակը, շարունակել չարաշահումների դեմ պայքարը:

Ա. Մ.

Սիրիա-Հորդանան ազատ գոտի

Ըստ «Սիրիա թայմս» օրաթերթի տվյալների, Սիրիայի էկոնոմիկայի եւ արտաքին առեւտրի նախարար դոկտ. Մոհամեդ Էլիմադին սիրիա-հորդանանյան արդյունաբերության ազատ գոտու բացման արարողության ընթացքում նշել է, որ այդ հարցով զբաղվող ընկերության հիմնադրումն ավելի լայն եւ արդյունավետ համագործակցության սկիզբն է միայն: Իր հերթին Հորդանանի համապատասխան նախարար դոկտ Մոհամեդ Էլ Հալայկան շեշտել է, որ ընկերությունն արաբական երկրների տնտեսական համագործակցության լավագույն օրինակն է: Նորաստեղծ ընկերությունը խթանելու է արաբական ձեռնարկությունների համատեղ գործունեությունը, ուժեղացնելու է կապերը եւ միավորելու ջանքերը՝ հասնելու համար առավել շահութաբեր արդյունքների:

Հ. Օ.

Մշակույթ

Ֆորե, Դեբյուսի, Ֆրանկ՝ 20-րդ դարի այս երեք կոմպոզիտորներին էր նվիրված օրերս Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի համերգասրահում կազմակերպված համերգի ծրագիրը:

Ֆրանսիացի կոմպոզիտորների բոլոր երեք սոնատներն էլ պահանջում են ոչ միայն կատարողական վարպետություն, այլեւ բացառիկ խոր եւ հասուն մտածողություն, եւ հնչեցին Դավիթ ու Կարինե Մովսիսյանների կատարմամբ մեծ հաջողությամբ:

Ֆրանսիական երաժշտության համերգ

Դավիթ եւ Կարինե Մովսիսյանները համերգի պահին:

Դավիթ Մովսիսյանը, որը Անդրկովկասյան մրցույթի դափնեկիր է (1985 թ.) եւ Բելգրադում անցկացված երիտասարդ երաժիշտների մրցույթի դիպլոմանտ (1991 թ.), արդեն բավական ժամանակ է, ինչ հայտնի է երաժշտասեր հասարակայնությանը՝ որպես փայլուն երաժիշտ: Ավարտելով Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան եւ ասպիրանտուրան ճանաչված ջութակահար եւ մանկավարժ Վիլլի Սոկացյանի դասարանում, Դավիթ Մովսիսյանը ներկայումս հաջողությամբ դասավանդում է կոնսերվատորիայում, ջութակի դասարանում, զուգահեռաբար հանդես գալով որպես մենակատար ամենատարբեր եւ հետաքրքիր ծրագրերով: Երկար տարիներ ելույթներ է ունեցել նաեւ Արամ Խաչատրյանի անվան քառյակի կազմում՝ որպես երկրորդ ջութակահար՝ դրսեւորվելով իբրեւ հրաշալի անսամբլիստ:

Ջութակահարի քույրը՝ Կարինե Մովսիսյանը, դաշնակահարուհի է, ավարտել է Երեւանի կոնսերվատորիայի դաշնամուրային բաժինը (պրոֆեսոր Յուրի Հայրապետյանի դասարանում), այնուհետեւ Մոսկվայի Գնեսինների անվան ինստիտուտի ասպիրանտուրան՝ պրոֆեսոր Ալեքսանդրովի ղեկավարությամբ: Ունկնդիրների հիշողության մեջ վառ տպավորվեց օրերս կայացած նրա մենահամերգը՝ Բեթհովենի եւ Ռախմանինովի ստեղծագործությունների կատարումներով:

Անսամբլային այս ելույթը բացահայտեց նրանց վարպետության նոր դրսեւորումը, որտեղ գեղարվեստական ինտելեկտը զուգակցվում է զգացմունքայնության հետ, իսկ փիլիսոփայական խորությունը՝ վառ էքսպրեսիայի:

Այս հատկանիշները հատկապես վերաբերում են Գաբրիել Ֆորեի թիվ 2 սոնատին (ի դեպ, Երեւանում կատարվում էր առաջին անգամ): Լինելով Սեն-Սանսի աշակերտը, Ֆորեն ասես կապ ստեղծեց Սեն-Սանսի եւ Ֆրանկի, իսկ մյուս կողմից Ռավելի ու Դեբյուսիի երաժշտական ավանդույթների միջեւ:

Երաժիշտների ելույթն աչքի ընկավ ոչ միայն պրոֆեսիոնալ պատրաստվածությամբ, այլեւ ջերմությամբ ու բանաստեղծականությամբ: Նուրբ քնարականությունը, զուսպ մտախոհությունը, անկեղծ ռոմանտիկականությունը հատուկ էին այս սոնատի կատարմանը: Խորամուխ լինելով երաժշտության նորարարական ոգուն, երաժիշտները համարձակ ընդգծում էին ռեգիստրային հնարքները, վիրտուոզային հնարամիտ տարրերը՝ միաժամանակ կայուն պահելով այս ռոմանտիկական ստեղծագործության հիմնական առանցքը երաժշտության բազմազան բովանդակության ներքո: Ի դեպ, ունկնդիրների խնդրանքով, որպես «բիսային» համար երաժիշտները կրկնեցին սոնատի երրորդ մասը՝ Ալեգրո Վիվոն:

Կլոդ Դեբյուսիի սոնատը անսամբլի մասնակիցները մեկնաբանեցին կոմպոզիտորի ուշ շրջանի երկերի ոգով, որոնցում գերիշխում են դրամատիկական, նույնիսկ ողբերգական կերպարները: Այստեղից էլ՝ կատարման այն էքսպրեսիան ու զգացմունքայնությունը, որով հատկանշվում էր այս երկի կատարումը: Սոնատում պարզորոշ նկատվում էր վեհ ու դրամատիկականից անցումը ֆինալի փիլիսոփայական լուսավոր վերջաբանին:

Մեկ այլ հուզական ոլորտ տեղափոխեց Ցեզար Ֆրանկի լյա մաժոր սոնատը: Երաժիշտները հմտորեն կարողացան հաղորդել ստեղծագործության ոճական ինքնատիպությունը: Ֆրանսիական դպրոցի «ամենառոմանտիկական դասականներից մեկի» երաժշտության կերպարային ոլորտը վերարտադրվեց վառ ու համապարփակ: Կուզեինք առանձնահատուկ նշել, որ երաժիշտներին հաջողվեց ընդգծել այս երկի երաժշտական դրամատուրգիայի առանձնահատկությունները, որոնցով ավանդական կամերային ժանրը ստանում է սիմֆոնիկ զարգացման գծեր: Երաժիշտների մեկնաբանման համաձայն ցիկլի բարձրակետ ընկալվեց երրորդ մասը՝ ռեչիտատիվ-ֆանտազիան, իսկ ֆինալը՝ իր գլխավոր լուսավոր թեմայով (որն իր հմայիչ պարզությամբ մոտ է ֆրանսիական ֆոլկլորի նմուշներին), հնչեց մեծ ոգեւորվածությամբ ու ներշնչանքով, տոնական տրամադրությամբ:

Իրենց բովանդակության նշանակալիությամբ այս երեք ստեղծագործությունները, անշուշտ, պահանջում են կատարողներից մտքերի բացառիկ կազմակերպվածություն եւ հոգեկան մեծ ուժ: Կամերային անսամբլը, որ մեզ ներկայացավ ի դեմս Դավիթ եւ Կարինե Մովսիսյանների, ինքնատիպ զուգանվագ է, որը ստեղծագործական հետաքրքիր որոնումների մեջ է եւ իր արվեստով պարգեւում է նոր հայտնագործությունների բերկրանք: Դրանով իսկ նրանց ելույթը մեր երաժշտական անցուդարձի ամենատպավորիչ իրադարձություններից մեկը դարձավ:

ԼՈՒԻԶԱ ՄԱԹԵՒՈՍՅԱՆ

Վախճանվեց լատինաամերիկյան երաժշտության արքան՝ Թիթո Պուենտեն

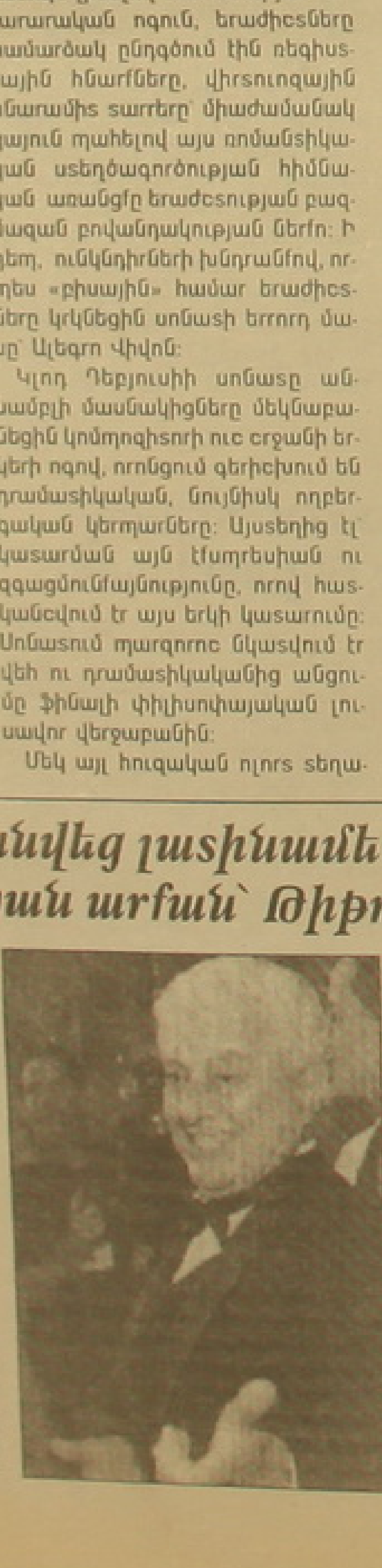

77 տարեկանում Նյու Յորքում վախճանվել է լատինաամերիկյան ջազի արքա, նվագախմբերի հայտնի ղեկավար եւ հարվածային գործիքների գերազանց կատարող Թիթո Պուենտեն, որը 1950-ականներին համբավի տիրանալով, կարողացել էր հաջորդ հինգ տասնամյակների ընթացքում պահպանել այդ համբավը: Այս մասին է հաղորդում USA Today թերթը, ավելացնելով, որ վարպետն ավելի քան 100 ալբոմ էր ձայնագրել իր կյանքի վերջին 60 տարիների ընթացքում: Դրանցից մեկը՝ «Սուինգի 50 տարին» վերնագրով ալբոմը, 1997-ին թողարկվել է RMM Records ընկերության կողմից եւ ընդգրկում է 3 CD, որտեղ նրա ստեղծագործությունների լավագույն նմուշներն են: Այս տարվա փետրվարին արժանացել էր իր 5-րդ՝ «Գրեմի» մրցանակին ավանդական տրոպիկա-լատինական երաժշտության անզուգական կատարման համար: Մինչ այդ 1997-ին նախագահ Քլինթոնը նրան պարգեւատրել էր «Արվեստների ազգային մեդալով»:

Պուերտոռիկացի ծնողների զավակ Էռնեստ Անտոնի Պուենտեն ծնվել էր 1923 թ. ապրիլի 20-ին: Տղայի երաժշտական հակումները նկատելով, մայրը նրան 7 տարեկանից դաշնամուրի դասերի է ուղարկում, այնուհետեւ նա հարվածային գործիքներ նվագել է սովորում: Իսկ ավելի ուշ՝ 1945-47 թթ. ուսումնասիրում է երաժշտության տեսություն, խմբավարություն եւ գործիքավորում:

Հ. Ծ.

ԱՆՎԵՐՋ ՈԴԻՍԱԿԱՆ

Պատմության թանգարանը դեգերում է

Կարծես թե անվերջ դեգերող Երեւանի պատմության թանգարանը գտավ իր օթեւանը, սակայն...

Ինչպես հայտնի է, թանգարանի ոդիսականը սկսվեց 1992 թ., երբ պարսկական մեջիթը, որի տարածքում գտնվում էր թանգարանը, հանձնվեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատանը: Այդ ժամանակ թանգարանը հարկադրաբար տեղափոխվեց Ամիրյան 6 հասցեում գտնվող շենքը, ապա, կառավարության որոշմամբ, 1996 թ. Մաշտոցի 33ա հասցեում գտնվող շենքը կառավարման օպերատիվ իրավունքով հանձնվեց թանգարանին, միաժամանակ հանձնարարվեց շենքին կից տարածքում նախագծել եւ կառուցել նոր մասնաշենք: 1996-97 թթ. շինարարական աշխատանքների համար հատկացվեց 48 մլն դրամ: Ապա շինարարությունն ընդհատվեց ֆինանսավորման բացակայության պատճառով: Վերջին 3 տարիների ընթացքում քաղաքապետարանի կողմից բազմիցս առաջարկվել է շենքի շինարարության ֆինանսավորումը կատարել պետբյուջեի շրջանակներում, սակայն կառավարությունը մերժել է: Այնուհանդերձ, ըստ թանգարանի տնօրեն Բորիս Մկրտչյանի, այս հարցը գտնվում է Երեւանի քաղաքապետի ուշադրության կենտրոնում: Քաղաքապետ Ալբերտ Բազեյանը տարբեր առիթներով իր մտահոգությունն է հայտնել թանգարանի ճակատագրի վերաբերյալ:

Շենքի շինարարությունն ավարտելու համար անհրաժեշտ է 200 մլն դրամ, սակայն, տնօրենի հավաստմամբ, կարելի է գտնել տարբերակներ, որոնք պետբյուջեից ֆինանսավորում չեն ակնկալում: Այն է, տարածքը սահմանված կարգով օտարել տնտեսվարող որեւէ սուբյեկտի, իսկ առաջացած գումարով Հյուսիսային պողոտայի եւ Թումանյան փողոցի հատման մասում կառուցել թանգարանի համար ավելի հարմարավետ մի շենք:

Չնայած այս բոլոր հիմնախնդիրներին, թանգարանում շարունակվում են գիտահետազոտական եւ գիտալուսավորչական աշխատանքները: Նախատեսվում է կազմակերպել ցուցահանդես՝ նվիրված Հայաստանում քրիստոնեության պետականորեն ընդունման 1700-ամյակին: Թանգարանի բոլոր ցուցանմուշները գտնվում են լավ վիճակում, ավելին՝ նրանց թիվը համալրվել է, շնորհիվ նվիրատվությունների:

ՏԱԹԵՒԻԿ ՇԱՀՈՒՆՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Հայրենի երկրի կարոտով

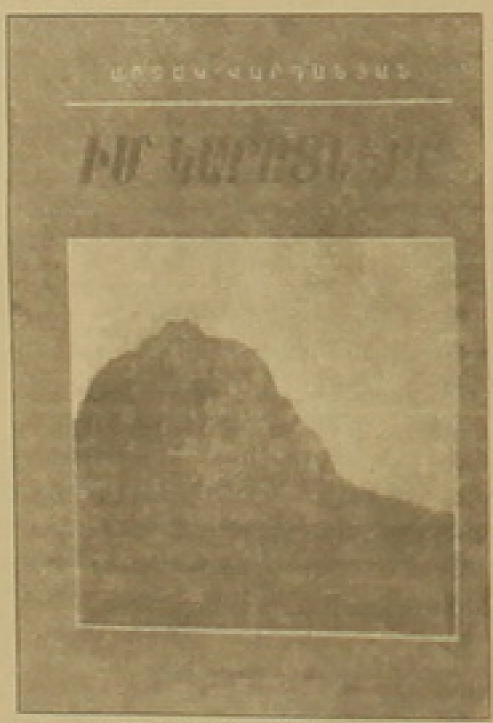

Մեծ հետաքրքրությամբ է ընթերցվում լրագրող, ազգագրագետ Արտակ Վարդանյանի վերջերս լույս տեսած բանաստեղծությունների ժողովածուն՝ «Իմ կարոտները» վերնագրով: Ծանոթ ենք հեղինակի դեռեւս 1993 թ. հրատարակած «Ալ խնձորակ» մանկական բանահյուսական ժողովածուին: Ծանոթ ենք նաեւ նրա բազմաթիվ հոդվածներին մամուլում, ամսագրերում, գիտահանրամատչելի հրատարակումներին՝ հայրենի Նախիջեւանի գեղատեսիլ քաղաքների, բնակավայրերի, ճարտարապետական հուշարձանների այժմյան վիճակի վերաբերյալ:

Նա իր բանաստեղծություններում գովերգում է հայրենի երկրի բնությունը, լեռներն ու ձորերը, բուսական աշխարհին բնորոշ սոսիներն ու նոճիները, ընկուզենիները, բարդիները: Քաջատեղյակ է հայրենի երկրի բոլոր անկյուններին, դեպի երկինք խոյացող պատմական Օձասարին, ինչպես նաեւ Քամոտզար սարին, Գինդարին, նշում է, որ դրանք բոլորը սգում են օտարության մեջ իրենց տերերի եւ իրենց այժմյան վիճակի համար:

Հայրենի երկիրը ենթարկվեց թալանի ու կողոպուտի, ավերածությունների: Հարուստ մշակույթ ունեցող ժողովուրդը Նախիջեւանի բոլոր բնակավայրերից 1989 թ. թշնամու կազմակերպած ծեծի, ջարդի, ահաբեկչության պատճառով ստիպված թողեց հարազատ գյուղերն ու քաղաքները, մանկության ու պատանեկության անցկացրած վայրերը, այդ թվում եւ իր ծննդավայր Ազնաբերդը, որի հետեւանքով այդ վայրերը մատնվում են ամայության: Արտակ Վարդանյանը կարոտով է նշում հուշարձանների՝ Ս. Հովհաննեսի, Ս. Հակոբի, Ս. Թովմայի, Շամենի վանքերը, Քամո խաչը, Ջուղայի Պոմբուղի ժամը, Ս. Գեւորգ վանքը, հրաշագեղ խաչքարերի երեք խումբ-բլուրները, որոնք նման են անտառի, գերեզմանատները, մեծ ու փոքր խոյաձեւ տապանաքարերը:

Արտակ Վարդանյանը զայրույթով է նշում Նախիջեւանի թանգարանում ցուցադրված գութանի էտիկետի մասին: Նա իրավացի է, որ գութանը դեռեւս անհիշելի ժամանակներից եղել է Հայաստանում, երբ նախնադարյան համայնական կարգերից հետո ժողովուրդը, վարելով նստակյաց կյանք, սկսել է զբաղվել երկրագործությամբ, վարել, մշակել հողը: Վարելու գործիքն է եղել արորը, որի զարգացած ձեւն է գութանը: Այն տարածված էր Բարձր Հայքում, Այրարատյան հովտում, Վասպուրականում, Ծոփքում, Սյունիքի շրջաններում: Այրարատի արոտախմբի մեջ են եղել Նախիջեւանի, Գողթնի, Երնջակի գավառները, Ատրակունիսի, Օրդուբադի, Վայոց ձորի, Սիսիանի, Գորիսի եւ այլ շրջանները: Արեւմտյան Հայաստանից՝ Բայազետից բերված հին գութան է պահվում Նոր Բայազետի գավառագիտական թանգարանում, գութան է պահվում Ալեքսանդրապոլի գավառագիտական թանգարանում: Սիսիանի շրջանի Տոլորս գյուղի գերեզմանատանը տապանաքարի վրա կա 1580 թ. վարպետորեն քանդակված գութանի պատկերը: Գութան է քանդակված 1829 թ. Արեւելյան Հայաստան ներգաղթած պարսկահայերի գերեզմանաքարերից մեկի վրա 1877 թ.: Ղափանի շրջանի Արծվանիկ գյուղի հին գերեզմանոցում շիրմաքարի վրա 16-րդ դարում քանդակված է գութանի պատկերը: Այդ նույն ձեւով է եղել գութանը Տաթեւում եւ Արծվանիկում:

Բավականին հետաքրքիր են Արտակ Վարդանյանի «Ճերմակ նարգիզներ» վերնագրված ստեղծագործությունների շարքը, որոնց մեջ քնքշորեն հնչում է սիրո երգերին զուգահեռ մեղմիկ կարոտը հայրենի հողի, հարազատ հացենու, կաղնու, դալար բարդենու հաճելի հովին:

Հուսով ենք, որ շուտով մեր սեղանին կլինի Արտակ Վարդանյանի հայկական ժողովրդական խոհանոցի մասին աշխատությունը, բնագավառ, որի մասին թերթերում եւ ամսագրերում բազմաթիվ հրապարակումներ ունի նա:

ՆԱԶԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆ,
Պատմական գիտությունների թեկնածու

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Միջազգային ֆեդերացիայի հերթական ցուցակները

Նրանցում Հայաստանի շախմատիստները մեծ տեղ են գրավում

Շախմատի միջազգային ֆեդերացիան (ՖԻԴԵ) հրապարակել է աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստների նոր անհատական վարկանիշները։ Հիշեցնենք, որ նման ցուցակներ ՖԻԴԵ-ն ներկայացնում է տարվա ընթացքում երկու անգամ։

Ցուցակը շարունակում է գլխավորել Գարրի Կասպարովը։ Ընդ որում, աշխարհի 13-րդ չեմպիոնը բավականին մեծ խզումով (79 կետ) առաջ է իրեն հաջորդող Վլադիմիր Կրամնիկից։ Կարծում ենք, առաջատար խումբը կհետաքրքրի ընթերցողներին. 1. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան)՝ 2849, 2. Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան)՝ 2770, 3. Վիշվանաթան Անանդ (Հնդկաստան)՝ 2762, 4. Ալեքսանդր Մորոզեւիչ (Ռուսաստան)՝ 2756, 5. Մայքլ Ադամս (Անգլիա)՝ 2755, 6. Ալեքսեյ Շիրով (Իսպանիա)՝ 2746, 7. Պետեր Լեկո (Հունգարիա)՝ 2743, 8. Վասիլի Իվանչուկ (Ուկրաինա)՝ 2719, 9. Վեսելին Թոփալով (Բուլղարիա)՝ 2709, 10-11. Միխայիլ Կրասենկով (Լեհաստան), Եվգենի Բարեեւ (Ռուսաստան)՝ 2702-ական միավոր։

Աշխարհի 100 ուժեղագույնների ցուցակում տեղեր են գրավում Հայաստանի չորս ներկայացուցիչներ։ Աշխարհի փոխչեմպիոն Վլադիմիր Հակոբյանը 28-րդն է (անհատական վարկանիշը՝ 2660), Ռաֆայել Վահանյանը՝ 60-րդը (2623), Սմբատ Լպուտյանը՝ 90-րդը (2598), Արտաշես Մինասյանը՝ 95-րդը (2595)։

Ուժեղագույնների ցուցակում բարձր տեղ է զբաղեցնում մեր հայրենակից Սերգեյ Մովսիսյանը, որը ներկայացնում է Չեխիան։ Նա 26-րդն է (ունի 2666 անհատական վարկանիշ)։

Աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստուհիների ցուցակը շարունակում է մեծ առավելությամբ գլխավորել Յուդիթ Պոլգարը (Հունգարիա, 2656)։ Երկրորդ տեղում է աշխարհի չեմպիոնուհի Սե Ջյունը (Չինաստան, 2568)։ Առաջին հնգյակում տեղեր են զբաղեցնում նաեւ Մայա Չիբուրդանիձեն (Վրաստան, 2545), Ժու Չենը (Չինաստան, 2539), Ալիսա Գալյամովան (Ռուսաստան, 2526)։

Նշենք, որ վերջին մի քանի տարիների ընթացքում առաջին անգամ 50 ուժեղագույնների մեջ է նաեւ Հայաստանի ներկայացուցիչը։ Գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը 43-րդն է 2389 անհատական վարկանիշով։

Մեր պատանիներն ու աղջիկները ընդգրկված են աշխարհի 20 լավագույնների ցուցակում։ Կարեն Ասրյանն ու Լեւոն Արոնյանը պատանիների ցուցակում համապատասխանաբար 8-րդ եւ 10-րդ տեղերում են 2566 եւ 2551 անհատական վարկանիշներով։ Նրանցից մի փոքր ետ են մեր եւս երկու հայրենակիցները՝ Ռուսաստանի ներկայացուցիչներ Սերգեյ Գրիգորյանցը (18-րդ, 2503) եւ Արամ Ղազարյանը 19-21-րդ, 2502)։ Ավելացնենք, որ պատանիների ցուցակը գլխավորում են Ռուսլան Պոնոմարյովը (Ուկրաինա, 2630), Էթիեն Բակրոն (Ֆրանսիա, 2613), Ալեքսանդր Գրիշչուկը (Ռուսաստան, 2606), որոնք արդեն խոշոր հաջողությունների են հասել միջազգային մրցասպարեզում։

Աշխարհի ուժեղագույն աղջիկների ցուցակի 20-րդ հորիզոնականն է զբաղեցնում մեր Լիլիթ Մկրտչյանը (վարկանիշը՝ 2312)։ Այստեղ առաջին եռյակն այսպիսին է՝ Հոանգ Թհանգ Թրանգ (Վիետնամ, 2489), Ալեքսանդրա Կոստենյուկ (Ռուսաստան, 2389), Քսու Յուանյուան (Չինաստան, 2396)։

ՖԻԴԵ-ն հրապարակել է նաեւ արագ շախմատի վարկանիշները։ Այստեղ եւս տղամարդկանց ցուցակը գլխավորում է Գարրի Կասպարովը։ Առաջին 100 շախմատիստների ցուցակում տեղեր են զբաղեցնում Հայաստանի վեց ներկայացուցիչներ՝ Վլադիմիր Հակոբյանը (11-րդ տեղ), Ռաֆայել Վահանյանը (46), Արտաշես Մինասյանը (50), Լեւոն Արոնյանը (68), Աշոտ Անաստասյանը (80), Կարեն Ասրյանը (100)։

Ուժեղագույն շախմատիստուհիների ցուցակում առաջինը Յուդիթ Պոլգարն է։ Երեք հայաստանցիներ բարձր տեղեր են զբաղեցնում։ Էլինա Դանիելյանը 8-րդն է, Լիլիթ Մկրտչյանը՝ 10-րդը, Նելլի Աղինյանը՝ 26-րդը։

Ուժեղագույն պատանիների արագ շախմատի ցուցակում մեծ տեղ են գրավում Հայաստանի ներկայացուցիչները։ Երրորդ եւ չորրորդ տեղերում Արոնյանն ու Ասրյանն են։ Նրանք մի փոքր են զիջում Բակրոյին եւ Պոնոմարյովին։ 10-րդ տեղում է Գաբրիել Սարգսյանը։ Իսկ առաջին հարյուրյակում տեղեր են զբաղեցնում մեր շախմատիստներից 15-ը։

ՎՈԼԵՅԲՈԼ

Իտալացիների ութերորդ հաղթանակը

Հոլանդիայի Ռոտերդամ քաղաքում ավարտվեց վոլեյբոլի Համաշխարհային լիգայի 11-րդ խաղարկության եզրափակիչ մրցաշարը։ Այստեղ հանդես եկան աշխարհի վեց ուժեղագույն հավաքականներ՝ Իտալիա, Հարավսլավիա, Հոլանդիա, Ռուսաստան, ԱՄՆ, Բրազիլիա։ Շրջանային մրցակարգով անցկացված մրցաշարում առաջին եւ երկրորդ տեղերը գրավեցին համապատասխանաբար Իտալիայի եւ Ռուսաստանի ընտրանիները։ Կանոնադրության համաձայն, գավաթակրին որոշելու համար այս երկու թիմերը մեկ անգամ եւս խաղադաշտ մտան։ Վճռական հանդիպումը շահելով 3–1 հաշվով՝ Համաշխարհային լիգայի հաղթող ճանաչվեց Իտալիայի հավաքականը։ Նշենք, որ այս՛ մրցումներում իտալացիները շատ հաջող են հանդես գալիս։ Ռոտերդամում տարած հաղթանակն արդեն ութերորդն էր։

ԹԵՆԻՍ

Լավագույն քառյակները

Հրապարակվել են պրոֆեսիոնալ թենիսիստ-թենիսիստուհիների հերթական ցուցակները։ Ներկայացնենք առաջին քառյակները։

Տղամարդիկ

1. Մագնուս Նորման (Շվեդիա)՝ 525, 2. Գուստավո Կուերտեն (Բրազիլիա)՝ 520, 3. Փիթ Սամփրաս (ԱՄՆ)՝ 457, 4. Եվգենի Կաֆելնիկով (Ռուսաստան)՝ 319 միավոր։

Կանայք

1. Մարտինա Հինգիս (Շվեյցարիա)՝ 6145, 2. Լինդսեյ Դեւենպորտ (ԱՄՆ)՝ 5617, 3. Վենուս Ուիլյամս (ԱՄՆ)՝ 3517, 4. Մերի Պիրս (Ֆրանսիա)՝ 3424 միավոր։

Կուռնիկովային սպառնում են...

Բրիտանական աջծայրահեղական «Կոմբատ-18» կազմակերպության անդամներից մեկը սպառնացել է սպանել նշանավոր թենիսիստուհի Աննա Կուռնիկովային։ Նա սպառնալիք պարունակող նամակը ուղարկել է BBC-ի հաղորդավարուհի Սոֆի Ռեյվորթին։ Նամակագիրը նշում է, որ Բուկինգհեմյան պալատում անցկացված թենիսի բարեգործական մրցախաղի ժամանակ ռուս մարզուհին, գտնվելով բրիտանացի մանեկենուհի եւ շոու-ներկայացումների աստղ Էլիզաբեթ Հարլիի կողքին, իբր վիրավորել է նրան՝ անվանելով «իսկական անճոռնի»։ Ռեյվորթը նամակը հանձնել է ոստիկանությանը։ Լոնդոնի ոստիկանության պաշտոնական ներկայացուցչի ասելով, ամենայն լրջությամբ քննվում է սպառնալիքը։ Կուռնիկովային ոստիկանական հետախույզները զգուշացրել են վտանգի մասին եւ խորհուրդ են տվել զգոն լինել։ Ի դեպ, 19-ամյա թենիսիստուհին այլեւս Միացյալ Թագավորության տարածքում չէ։

1992-ին ստեղծված ռասիստական «Կոմբատ-18»-ը ժամանակին սպառնացել է նաեւ այլ մարզիկների։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Վիճարկում են չեմպիոնի կոչումը

Գերմանիայում մեկնարկել է Եվրոպայի մինչեւ 19 տարեկան ֆուտբոլիստների առաջնությունը, որին մասնակցում են ընտրական մրցումներում հաջող հանդես եկած ութ հավաքականներ։ Առաջին տուրում գրանցվեցին այսպիսի արդյունքներ. «Ա» խումբ. Հոլանդիա-Խորվաթիա՝ 3–0, Ուկրաինա-Գերմանիա՝ 1–0, «Բ» խումբ. Ռուսաստան-Չեխիա՝ 1–1, Ֆինլանդիա-Ֆրանսիա՝ 2–1։

Բաժինը վարում է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Թիկունք։ 4. Կարկաս։ 8. Գալիլեյ։ 10. Գնդացիր։ 11. Հրահանգ։ 12. Իկեբանա։ 13. Ոսպ։ 15. «Աիդա»։ 17. Քուռ։ 18. Զորքե։ 19. Գունդ։ 21. Նեստ։ 25. Ակտ։ 28. Կարմրուկ։ 29. Վարձկան։ 30. Ննջարան։ 31. Նիագարա։ 32. Կուրարե։ 33. Դիկտատ։

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ

1. Թագուհի։ 2. Կալկաթա։ 3. Նալբանդ։ 5. Անդրեաս։ 6. Կեցվածք։ 7. Սերիալ։ 9. Յագո։ 10. Գրիպ։ 14. Ստրուկ։ 16. Ազդ։ 17. Քեն։ 19. Գարեջուր։ 20. Նորարար։ 22. Եղրեւանի։ 23. Ոսկրախտ։ 24. Սկսնակ։ 25. Ական։ 26. Տվեն։ 27. Ինֆանտ։

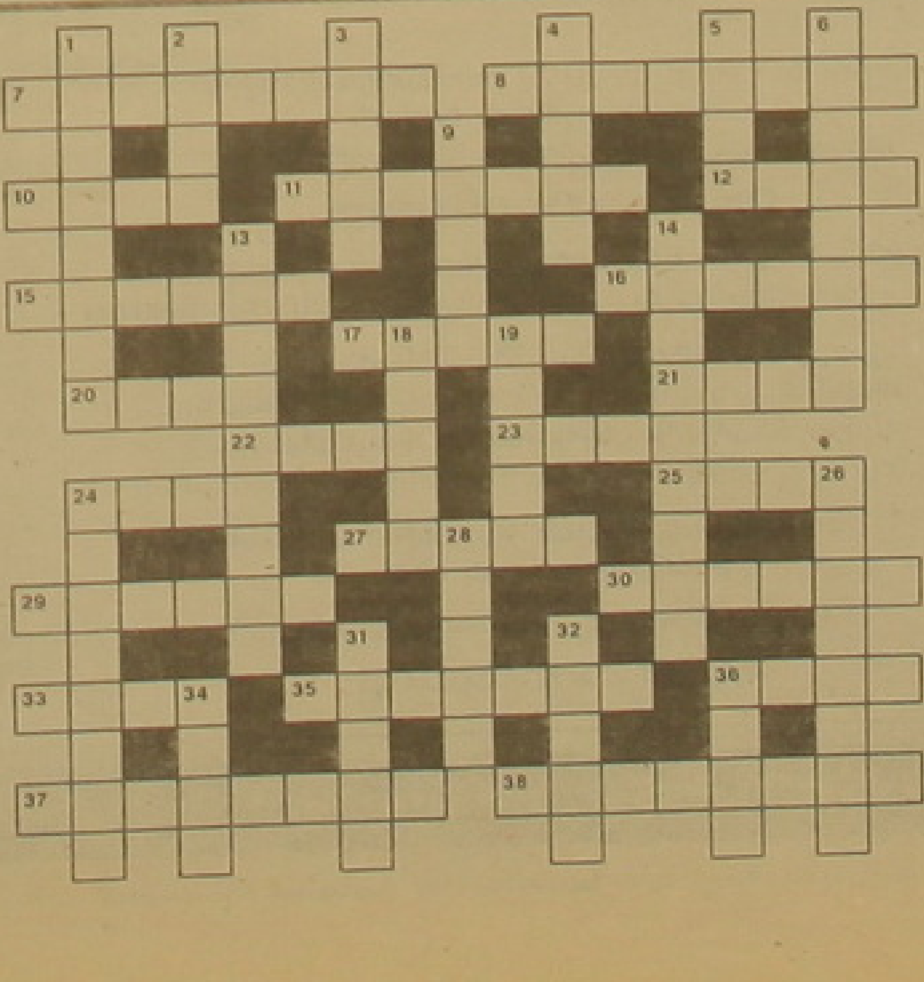

Ուղղահայաց

1. Մեծ Հայքի Այրարատ նահանգի վեցերորդ գավառը։ 2. Ըստ Ա. Բակունցի՝ Դիլան դայու սիրած կինը։ 3. Հեռագրության բնագավառի ամերիկացի գյուտարար։ 4. Ծիրանի տեսակ։ 5. Հայ միջնադարյան բանաստեղծ։ 6. ԱՄՆ-ի կողմից 1945 թ. ռմբահարված քաղաք Ճապոնիայում։ 9. Արարիչ, մեսիա։ 13. Հայ վրիժառու։ 14. Միջազգային երիտասարդական կազմակերպություն, որը նպատակ ունի միավորել ուղղափառ եկեղեցիների երիտասարդ հոգեւորականներին եւ աշխարհականներին։ 18. Իրանի տարածքում գտնվող լճի անվանումներից։ 19. Նորվեգացի դրամատուրգ եւ բանաստեղծ։ 24. 1945 թ. ատոմային ռումբով ավերված քաղաք Ճապոնիայում։ 26. Սիրո եւ գեղեցկության աստվածուհին հունական դիցարանում։ 28. Մարոկկոյի մայրաքաղաքը։ 31. Ամերիկահայ քանդակագործ։ 32. Մոդեսի տեսակ։ 34. ... Ահեղ։ 36. Երկնային հրով այրված քաղաք Հնդկաստանում՝ Մոհենջո ...։

Հորիզոնական

7. Ջորջ Օրուելի «Անասնատուն» ստեղծագործության գլխավոր հերոսը։ 8. Հայ մեծահարուստ, որը Մոսկվայում բացել էր հայոց ճեմարան։ 10. Ավարտուն դերերգ օպերայում։ 11. Հայ մարմնամարզիկ։ 12. Նկարչական իր։ 15. Ամերիկյան գրենական պիտույքի արտադրության ֆիրմա։ 16. Հույն հին ճարտարապետ։ 17. Չեխ գրող։ 20. Շեռլոկ Հոլմսի կերպարը կերտող հեղինակը։ 21. Քաղաք Հնդկաստանում։ 22. Մահմեդականների հոգեւոր առաջնորդը։ 23. Հայ կին ֆիդայի։ 24. Քաղաք Ֆրանսիայում, Սենայի գետաբերանում։ 25. Զարենցի պոեմը։ 27. Քաղաք Բուլղարիայում։ 29. Սուրբ լեռ Հայկական լեռնաշխարհում։ 30. Գերմանացի կոմպոզիտոր։ 33. Զարդեղենի հումք։ 35. Դանթեի «Դժոխքի» գլուխներից։ 36. «Նամակներ իմ հողմաղացից» պատմվածքների ժողովածուի հեղինակը։ 37. Արհեստական ջրավազան։ 38. Իտալացի օպերային երգիչ։

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԿՈՒՄԲ

Հնգամյա գործունեության արգասիքները

Երեւանի մամուլի ակումբը երեկ իր 5-ամյակն էր նշում: «Մենք կարողացել ենք խուսափել քաղաքական ազդեցություններից: Ստեղծել ու պահպանել ենք մարդկանց մի կորիզ, որ կարողանում է հավատարիմ մնալ մեր որդեգրած սկզբունքներին: Հիմնականում մեր ջանքերի շնորհիվ հայաստանյան մամուլը խուսափել է մեկուսացումից, եւ մեր լրագրությունը բավականին արժանապատիվ է ներկայացված միջազգային, տարածաշրջանային ասպարեզներում»: Իրենց գործունեությունն ընդհանուր խոսքերով այսպես գնահատեց ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանը:

ԵՄԱ-ի թերեւս ամենամեծ ձեռքբերումը Հայաստանում եւ դրսում պարբերաբար կազմակերպվող սեմինարներն են, որոնք հնարավորություն են ընձեռում լրագրողներին շփվելու արտասահմանյան լրատվամիջոցների հետ: Նկատենք, որ Հայաստանում գործող մյուս լրագրողական միություններն այս տեսակետից նման արդյունքներ չունեն:

Ձեռքբերումների հետ, սակայն, դեռեւս չարված կամ կիսատ գործեր կան, որոնք առնչվում են հիմնականում լրատվության ֆինանսական եւ քաղաքականացված վիճակին: Անհրաժեշտ է ստեղծել անկախ լրատվական դաշտ, որը պետք է ապահովագրված լինի նաեւ օրենսդրական նորմերով: Իսկ ահա ԱԺ-ում առաջին ընթերցմամբ անցած հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին օրենքը չի համապատասխանում ակումբի դիրքորոշումներին: «Մենք պնդելու ենք, որ հանրային հեռուստատեսությանը եւ հանրային ռադիոյին վերահսկող խորհրդի ձեւավորման մեխանիզմը դառնա իրոք հանրային, այլ ոչ թե նախագահի ցանկությամբ կամ նրա շրջապատի մարդիկ ներկայացնեն»: Ակումբին չեն բավարարում նաեւ թողարկվող արտադրանքի արտոնագրման եւ հաճախականությունների բաշխման մեխանիզմները: Հետաքրքիրն այն է, որ ընդհանրապես օրենքի նախագծի ստեղծման ընթացքում հաշվի չեն առնվել այս կարգի ընկերությունների դիրքորոշումներն ու կարծիքները, որի արդյունքն էլ չդադարող դժգոհություններն են:

Աշխատանքներ կան անելու նաեւ լրագրողների պրոֆեսիոնալ մակարդակն ապահովելու ուղղությամբ եւ այդ շրջանակներում նախատեսվում է համագործակցություն բուհերի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետների հետ (կոնկրետ ԵՊՀ-ի) փորձելով ապահովել համապատասխան գրականությամբ ու տեխնիկական միջոցներով:

Նպատակները հստակ են, սակայն պարզ է, որ ԵՄԱ-ն միայնակ չի կարող էական արդյունքների հասնել: Այս առումով սակայն Հայաստանում գործող համանման ընկերությունների միջեւ ամուր համագործակցություն չկա, եւ դա իր անդրադարձն է թողնում ընդհանուր նպատակներին հասնելու վրա:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՀԱՍԱՐԱԿ

Նոր տեղակալներ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հրամանով Աշոտ Եսայանը նշանակվել է Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ապահովության նախարարի առաջին տեղակալ՝ ազատվելով սոցիալական ապահովության նախարարի տեղակալի պաշտոնից: Ինչպես հայտնեցին կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, Արայիկ Պետրոսյանը նշանակվել է սոցիալական ապահովության նախարարի տեղակալ: Արեգ Գալստյանը նշանակվել է էներգետիկայի նախարարի տեղակալ: Սամվել Բալոյանն ազատվել է բնապահպանության եւ ընդերքի նախարարի տեղակալի պաշտոնից: Արտաշես Ձիրոյանը նշանակվել է բնապահպանության նախարարի տեղակալ:

«Նաիրիտի» գործը՝ Շենգավիթի դատարանում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Նաիրիտ» ԳԱՄ-ի գործը ուղարկվել է Երեւանի Շենգավիթ համայնքի առաջին ատյանի դատարան, գործով դատավոր է նշանակվել Իշխան Բարսեղյանը: Այս մասին «Նոյյան տապանին» հայտնեցին դատարանի գրասենյակից, նշելով, որ դեռեւս դատավարության սկսվելու օրը նշանակված չէ:

Վարակվել են Սյունիքի ցանքատարածությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բույսերի պաշտպանության Սյունիքի մարզային կայանի եւ մարզի համայնքների մասնագետների ուսումնասիրություններից պարզվել է, որ Սիսիանի տարածաշրջանի 7 համայնքի հացահատիկային մշակաբույսերի ցանքատարածություններ վարակված են: Ինչպես նախորդ երկու տարիներին այս անգամ եւս մեծ տարածում են ստացել ավստրիական հացաթնայուն, բզեզ եւ հելսինկյան ճանճ վնասատուները, որոնց տարածմանն ու զարգացմանը նպաստում է նաեւ աննախադեպ երաշտը: Սյունիքի մարզպետ Ռոմա Նավասարդյանը պայքարի միջոցառումների անհապաղ ձեռնարկման առաջարկությամբ դիմել է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը՝ վարակը մի փոքր-ինչ կասեցնելու համար:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ
«Գերմանիա-Հայաստան երկխոսություն»
Հեղինակ՝ գերմանահայ ֆոտոլրագրող
ՕՆՆԻԿ ԳՈՒՅՈՒՄՃՅԱՆ
Կազմակերպությամբ՝
«Ազգ» օրաթերթի
Ցուցահանդեսի բացումը՝
Հուլիսի 20-ին, ժամը 13:00-ին, Թեքեյան կենտրոնի (Խանջյան 50) ցուցասրահում: Ցուցահանդեսը կշարունակվի նաեւ հուլիսի 21-ին, ուրբաթ օրը, ժամը 11:00-18:00:
Մուտքն ազատ է:

ARMENTEL
Հայտարարություն
Արմենտելը հայտարարում է թարգմանիչների մրցույթ:
Պահանջվում է.
բարձրագույն կրթություն, հայերեն եւ անգլերեն լեզուների գերազանց իմացություն, համակարգչով աշխատելու հմտություն:
Ցանկացողները մինչեւ 2000 թ. հուլիսի 25-ը կարող են դիմել Արմենտելի կադրերի վարչություն (Երեւան, Ահարոնյան 2, 516 սենյակ, հեռ. 282322):
Անհրաժեշտ է ներկայացնել ինքնությունը հաստատող եւ կրթության վերաբերյալ փաստաթղթեր, համառոտ կենսագրական տվյալներ (ռեզյումե):
ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՉ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF
UMCOR
ԱՄՔՈՐ Ամերիկյան կազմակերպությունը հայտարարում է անարատ կաթի փոշու վաճառք, նոր իջեցված գներով: Վաճառքի գինը կազմում է 390 դրամ մեկ կիլոգրամի համար: Բոլոր փորձառու ձեռներեցները, կաթ վերամշակող հաստատությունները, որոնք հետաքրքրված են առաջարկով, կարող են դիմել ԱՄՔՈՐ-ի գրասենյակ հետեւյալ հասցեով՝
Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16, կամ զանգահարել 24-81-41, 28-29-77 հեռախոսահամարներով:
Շտապեք, եւ դուք կշահեք:

IATA
ԱՅԱՔՍ
AJAX
Մեր օգնությամբ դուք կարող եք թռչել ցանկացած ուղղությամբ երկրագնդի ցանկացած կետ:
Բոլոր ավիաընկերությունները հատկացնում են զեղչերի ճկուն համակարգ:
Դուք կարող եք համատեղել Ձեր հանգիստը բուժման հետ Սոչիի, Գագրայի, Պիցունդայի, Յալթայի առողջարաններում: Ուղեգրի արժեքը 20 օրվա համար սկսվում է 550 ԱՄՆ դոլարից:
Արժեքի մեջ մտնում է ավիատոմսը, տեղափոխումը, օթեւանումը, 3-անգամյա սնունդը:
Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել
ավիատոմսերի համար 52-45-64, 53-01-93, 53-86-44,
տուրիզմի համար 53-24-32, 53-88-45
E-mail: ajax@arminco.com կամ այցելեք մեզ Պուշկինի 43ա հասցեով

AED · Academy for Educational Development
USAID
CHEMONICS INTERNATIONAL INC.
ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթության զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Քեմոնիքս ինթերնեշնլը
տեղեկացնում են
տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ AED-ի «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը տեղի կունենա հուլիսի 21-ին, ժամը 11:30-ին, Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):
Հանդիպմանը կմասնակցեն
ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության վիճակագրության պետական խորհրդի անդամ
Ահարոն Չիլինգարյանը
եւ
Barents Group ԱՄՆՄԶԳ հարկաբյուջետային բարեփոխումների ծրագրի մակրոտնտեսական գծով ավագ խորհրդատու
Բրայան Ռոբերթսը:
Թեման «ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության համակարգը եւ դրա առանձնահատկությունները»
Հանդիպումից հետո՝ ժամը 13:30-ին, տեղի կունենա տնտեսական եւ իրավական թեմաներով գրող լրագրողների համար Քեմոնիքս ինթերնեշնլի կազմակերպած սեմինարների շարքի հերթական թեմայի ներկայացումը:
«ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունները» թեմայով հանդես կգա
ՀՀ Սահմանադրական դատարանի անդամ
Ֆելիքս Թոխյանը:

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳԻՐ

19 հուլիս

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Թիկնապահները»
10.10 Հայորդաց տներ
10.20 Մամուլի կրպակ
10.30 Գ/Ֆ «Թագուհու մահը»
12.00 Հայի տասներկու դեմքը. Գուրգեն Ջանիբեկյան
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Նոր սերունդ
18.00 Հեռուստասերիալ «Թիկնապահները»
19.00 Հենց այնպես
19.10 «Հուսո աստղ»
19.45 «Համով ակնթարթ»
(արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 Կեսգիշերային ճեպընթաց)
20.25 Արտակարգ պլիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Գ/Ֆ «Ճակատագրի շրջադարձ»
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.30 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Կոբրա»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 Ռ. Մավիսակալյանի «Հարցեր» հեղինակային ծրագիրը
21.20 Օրը
22.25 «1-02»
22.30 Գ/Ֆ «Բոգուս»
(24.00 Լրաբեր)

9.00 Տոմար
19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Գիսաստղեր
20.30 Կամ-կամ
22.00 Կ/Ֆ «Նրա տեղը ժամադրավայրում»
22.30 Տարբերանշան
23.00 Վարկած 4
23.30 Համերգ
0.35 Ակնթարթ
0.40 Գ/Ֆ «Ամադեուս»
(Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
16.00 Նորություններ
16.20 Մուլտսերիալ «Ջոնի Քվեսթի անհավանական արկածները»
16.40 Զանգակների կանչը
17.10 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.45 Համով պատմություններ
17.55 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
19.00 Նորություններ
19.30 Պլիսեցկ տիեզերակայանի զաղտնիքը
19.50 Գ/Ֆ «Ցեղանորի միջուկը» մրցարշավը» (դերերում Մ. Անդերսոն, Ֆ. Բոյլ, ԱՄՆ-Կանադա, 1989 թ.)
21.45 «Բարի գիշեր, երեխաներ»
22.00 Ժամանակ
22.45 Սերիալ «Հարձակման անկյունը»
23.40 XXII մոսկովյան միջազգային կինոփառատոնի բացումը
00.30 Քաղաքակրթություն
01.05 Նորություններ
01.20 Սերիալ «Նորությունների ծառայություն»

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20, 7.50, 8.40, 9.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
8.30 PTP-ի փոստը
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՍ
10.35 Մուլտֆիլմ
10.45 Մուլտսերիալ «Սեւ ծովահենը»
11.15 Գ/Ֆ «Ջենքլմեն» (Հնդկաստան, 1-ին սերիա)
12.05 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.00, 18.00, 21.00 Լուրեր
14.35 «Մարինա ռոշչա»
15.05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.55 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
16.50 Երկու ռոյալ
17.40 Հեռուստատեսային ՀՄՍ
18.30 Հեռուստախաղ «Հայրուրը մեկին»
19.20 Սերիալ «Մարդը քաղաքից»
20.25 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
21.45 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
23.35 Սերիալ «Հեշտ նությունը վարում են գիտակները»
01.20 «Կինեսկոպ» Պյոտր Շեպոտինիկի հետ՝ նվիրված Մոսկովյան միջազգային կինոփառատոնին
02.15 Հերթապահ բաժանմունք
02.30 Թեժ տասնյակ

@rminco Global Telecommunications
Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1296 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության 18. 07. 2000 Գինը՝ 100 դրամ